Wielkopolska
Szlak **Piastowski**

wielkopolska
wielka historia
wielka przygoda

Szlak Piastowski

Wielkopolska
Szlak **Piastowski**

CERTYFIKAT
POLSKIEJ ORGANIZACJI TURYSTYCZNEJ
NAJLEPSZY PRODUKT TURYSTYCZNY

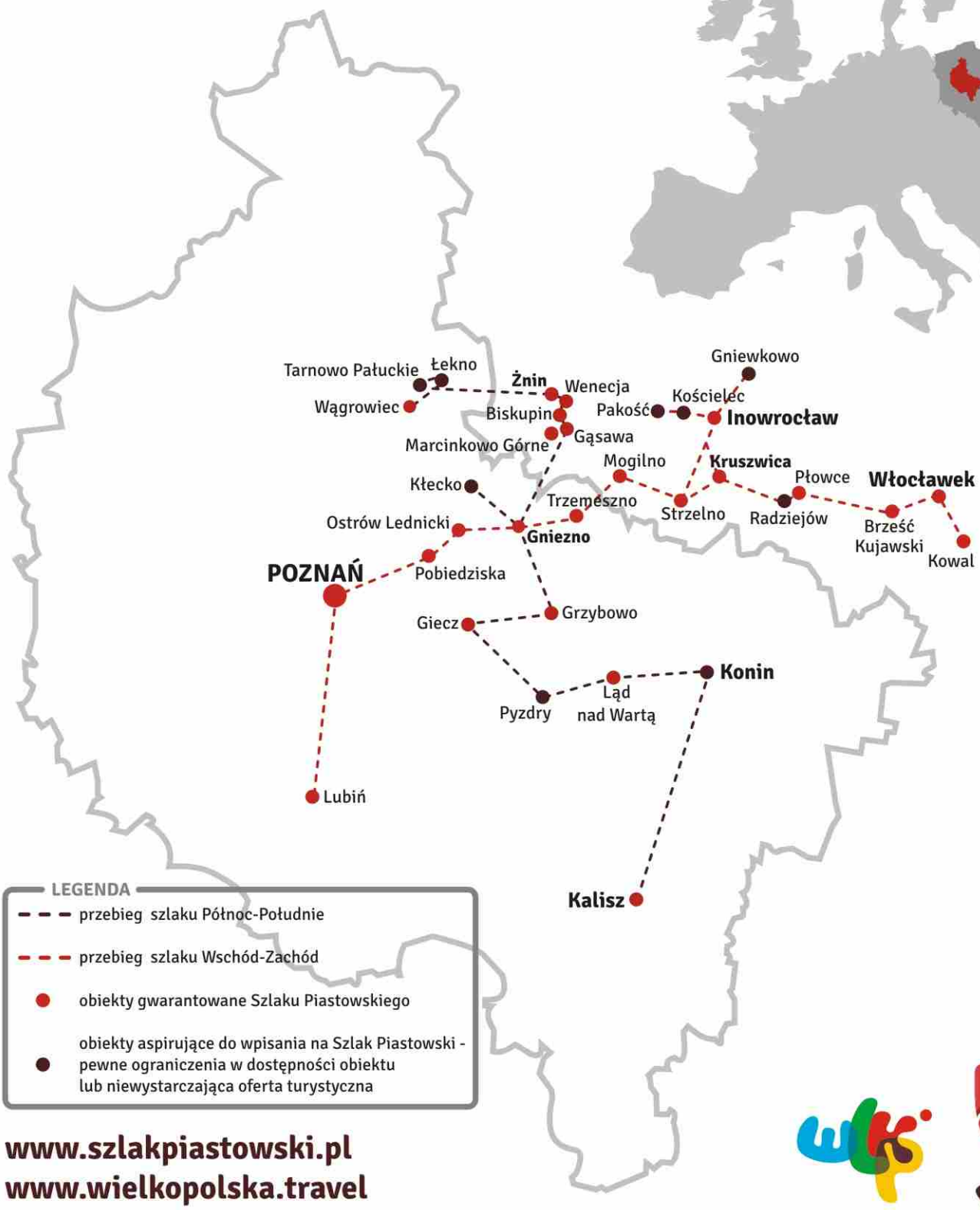

LEGENDA

- przebieg szlaku Północ-Południe
- przebieg szlaku Wschód-Zachód
- obiekty gwarantowane Szlaku Piastowskiego
- obiekty aspirujące do wpisania na Szlak Piastowski - pewne ograniczenia w dostępności obiektu lub niewystarczająca oferta turystyczna

www.szlakpiastowski.pl
www.wielkopolska.travel
www.regionwielkopolska.pl

wielkopolska
wielka historia
wielka przygoda

Szlak Piastowski

kontakt: koordynator@szlakpiastowski.pl

Szlak Piastowski - tu rodziła się Polska

Katedra w Gnieźnie - portal nad Drzwiami Gnieźnieńskimi

fot. arch. Starostwa Powiatowego w Gnieźnie, T. Siniecki

Dla każdego, kto w wolnym czasie chce połączyć wypoczynek w ruchu i pasjonujące spotkanie z historią, Wielkopolska ma gotową propozycję. To znany od dawna Szlak Piastowski, który ostatnio przebudowano i unowocześniono. Znajdzie tu coś dla siebie uczestnik zbiorowej wycieczki, podróżujący w prywatnej grupie oraz indywidualny turysta. Kilka dni spędzonych na szlaku to uporządkowana i wygodna, a przy tym pełna nowych wrażeń wyprawa.

To podróż do korzeni naszego państwa i narodu, ale też do początków chrześcijańskiej i europejskiej kultury Polaków.

Nasi goście zwiedzą nie tylko relikty monarszych rezydencji, pozostałości potężnych grodów, najstarsze polskie katedry oraz klasztory. Dzięki spotkaniu z miejscami życia i zachowanymi dziełami poznają też bliżej ludzi, którzy tworzyli historię przed wiekami: założyciela państwa Mieszka i zwycięskiego króla Bolesława, męczennika Wojciecha i imperatora Ottona, zjednoczycieli Przemysła II i Władysława Łokietka oraz ostatniego z rodu - Kazimierza Wielkiego. Nowoczesne technologie wystaw i inscenizacje historyczne „na miejscu akcji" pomogą im wyobrazić sobie, jak żyli, i budowali, świętowali i walczyli wybitni i zwykli ludzie - nasi przodkowie. Na szlak składają się dwie trasy, krzyżujące się w Gnieźnie - pradawnej stolicy Polan i kolebce Piastów. Mając więcej czasu można je zwiedzić jedną po drugiej. Można też rozpocząć od tej pierwszej, łączącej główne grody monarsze, a drugą pozostawić na kolejną wizytę. Niektóre prezentowane miejsca z różnych powodów aktualnie oczekują jeszcze na formalny wpis do Szlaku. Opisano je w naszym tekście tylko bardzo krótko, przedstawiając raczej typ obiektu i jego główne walory niż historię.

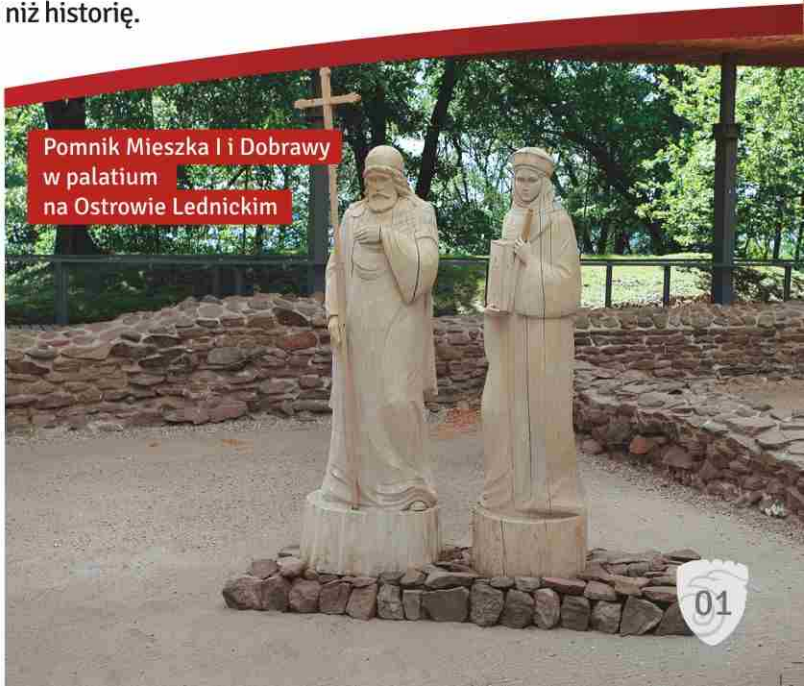

Pomnik Mieszka I i Dobrawy w palatium na Ostrowie Lednickim

fot. Z. Szmidt

Szlak Piastowski - Trasa Wschód - Zachód

Przebieg trasy:

Lubiń > Poznań > Pobiedziska > Ostrów Lednicki > Gniezno > Trzemeszno > Mogilno > Strzelno > Inowrocław > Kościelec > Pakość > Gniewkowo > Kruszwica > Radziejów > Płowce > Brześć Kujawski > Włocławek > Kowal

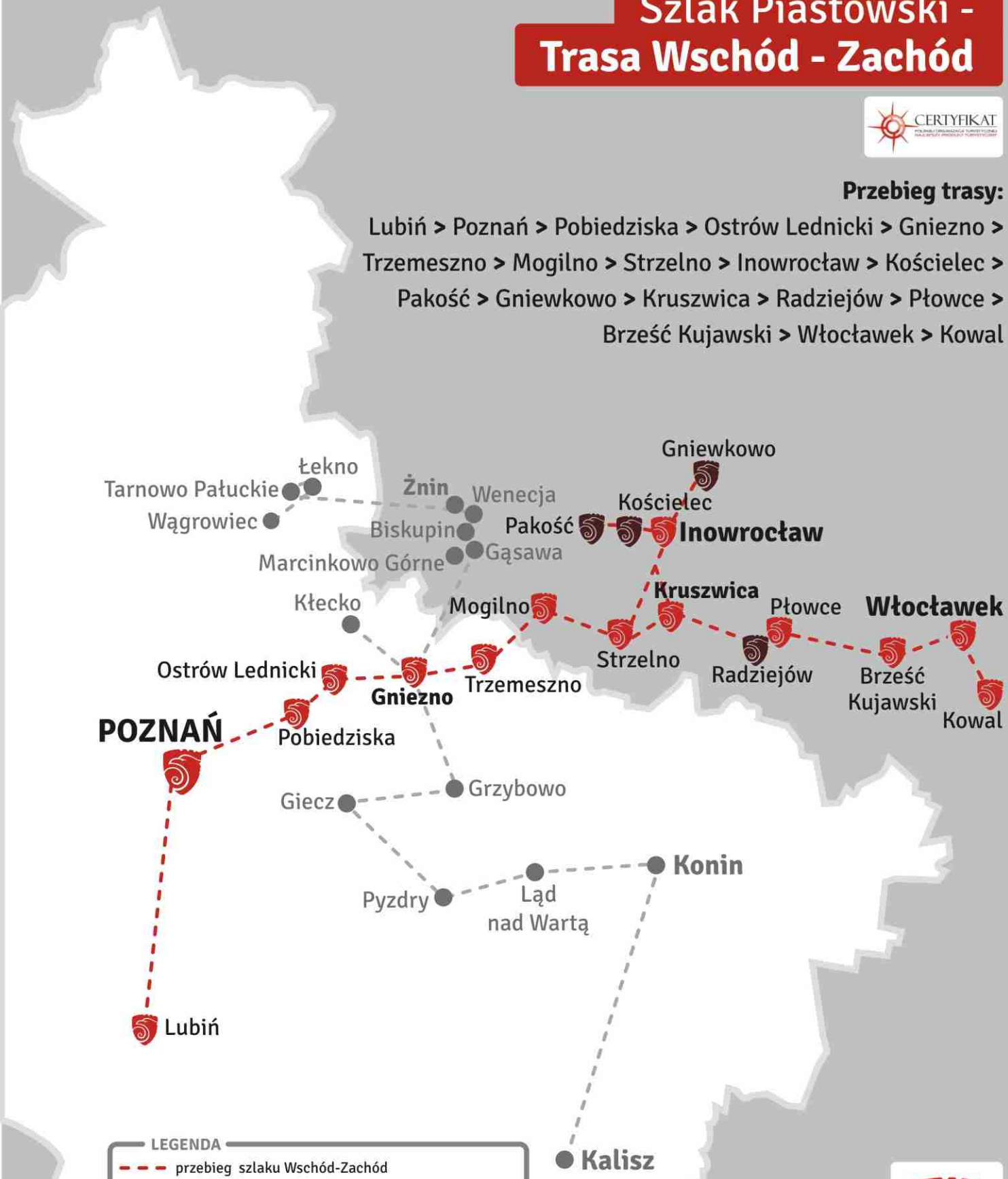

LEGENDA

- przebieg szlaku Wschód-Zachód
- obiekty gwarantowane Szlaku Piastowskiego
- obiekty aspirujące do wpisania na Szlak Piastowski - pewne ograniczenia w dostępności obiektu lub niewystarczająca oferta turystyczna

LUBIŃ

Zespół opactwa benedyktynów

Czynne do dziś opactwo znajduje się w gminie Krzywiń, na południe od Poznania. Sercem historycznego kompleksu i głównym piastowskim zabytkiem jest kościół pw. Narodzenia Najświętszej Marii Panny. Kryje on relikty z okresu pierwszej fundacji opactwa (XI wieku) oraz kolejnej, z wieku XII. Tej pierwszej dokonał Bolesław Śmiały zapewne w roku swej koronacji (1076), sprowadzając mnichów z Liege (dziś Belgia). Zbudowany w niespokojnych czasach, kompleks miał też **charakter obronny**. Budowę przerwano, a opactwo całkiem upadło po wygnaniu króla. Po kilkudziesięciu latach, w ostatnim okresie swojego panowania (około 1137 roku) inwestycję podjął znów Bolesław Krzywousty przy wsparciu możnego wielkopolskiego rodu Awdańców. Kościół i opactwo rozbudowywano dalej za panowania założyciela wielkopolskiej linii Piastów, Mieszka III Starego. Znalazł tu miejsce wiecznego spoczynku syn Mieszka - Władysław Laskonogi, władca Wielkopolski i krótko zwierzchni książę Polski. Kościół **w formie romańskiej bazyliki** ukończono dopiero po połowie XIII wieku, kiedy wokół upowszechniał się gotyk. Zespół świątyni i wzniesionego przy niej klasztoru nadal posiadał funkcje obronne. Świadczą o tym relikty otaczającego je muru, fosy i narożnych baszt. Również w XIII wieku, dla obsługi parafii poza obrębem klasztoru powstał mniejszy romański kościół św. Leonarda, zachowany do dziś. Po około dwustu latach nawę i prezbiterium kościoła klasztornego przebudowano już **w stylu gotyckim**. Z tego okresu pochodzi strzelista wieża, dominująca w krajobrazie okolicy. Ostatnia przebudowa kościoła klasztornego miała miejsce na początku XVIII w. i nadała jego wnętrzu barokowe oblicze. Benedyktyni pozostawali w Lubiniu przez około siedmset lat. Prowadzili duszpasterstwo dla okolicy, tworzyli oraz gromadzili cenną bibliotekę. Kiedy władze pruskie zamknęły klasztor w roku 1834, wywieziono stąd także książki. Zakonnicy powrócili do Lubinia w odrodzonej Polsce (w 1923 roku) i od tej pory - z przerwą na okres okupacji - żyją tu nadal. Dzięki wzrostowi liczebności wspólnoty i samodzielności gospodarczej udało im się odzyskać status pełnego konwentu.

Kościół pw. Narodzenia Najświętszej Marii Panny w Lubiniu

fot. Z. Szmidt

We wnętrzu kościoła wzrok przyciąga **barokowe wyposażenie**: ołtarz główny z obrazem Narodzenia NMP, drewniane stalle i malowidła na sklepieniu. Uwagę zwraca też sarkofag otoczonego kultem miejscowego zakonnika z XVI wieku - Bernarda z Wąbrzeźna, do którego grobu przybywają pielgrzymki. Najważniejszym świadkiem związku świątyni i opactwa z Piastami jest wmurowana w ścianę kaplicy Pana Jezusa płyta nagrobna księcia Władysława Laskonogiego. Zachowany napis zawiera m. in. jego imię i rok śmierci - 1231. W klasztorze można zwiedzić skromną wystawę muzealną, obejmującą głównie dzieła sztuki sakralnej i paramenty liturgiczne. Od roku 2009 opactwo w Lubiniu jest Pomnikiem Historii i objęto go najwyższą formą ochrony.

Wnętrze kościoła pw. Narodzenia Najświętszej Marii Panny w Lubiniu

fot. Z. Szmidt

Inne atrakcje w pobliżu:

- skansen filmowy Soplicowo w Cichowie
- Krzywińska Kolej Drezynowa
- przez Lubiń przebiega Ziemiański Szlak Rowerowy

POZNAŃ

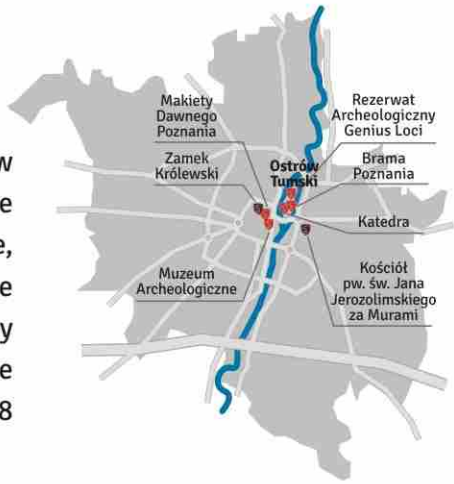

W stolicy Wielkopolski i jednym z ośrodków monarchii pierwszych Piastów jest osiem obiektów zaliczanych do Szlaku Piastowskiego. Nie wszystkie mają historyczną metrykę: są to również muzealne wystawy tematyczne, multimedialne makiety i centrum interpretacji dziedzictwa. Największe nagromadzenie piastowskich reliktów to obszar dawnego grodu i siedziby Mieszka I i Bolesława Chrobrego - Ostrów Tumski. Historyczne śródmieście Poznania, a w jego ramach wszystkie miejsca piastowskie, ma od roku 2008 status Pomnika Historii.

Relikty na Ostrowie Tumskim

Najważniejszy relikt z okresu tworzenia państwa w Poznaniu kryje się pod ziemią i trzeba być uważnym, by go odnaleźć - pomocne są w tym ustawione tu tablice z ilustracjami. Taka tablica stoi obok gotyckiego kościółka Najświętszej Marii Panny, nieopodal Archikatedry. Wskazuje ona miejsce, gdzie zespół poznańskich archeologów odkrył **palatium, czyli rezydencję obronną polskiego władcy**, z reliktami kościoła pałacowego oraz książęcej kancelarii. To tu zapadały najważniejsze decyzje, w kancelarii pisano pierwsze dokumenty na polskich ziemiach, tu też działała pierwsza chrześcijańska świątynia na piastowskiej ziemi. Archeolodzy ustalili, że istniejący wcześniej gródek został znacznie powiększony w połowie X wieku - jego nieregularny okrąg otoczony masywnym wałem uzyskał wtedy średnicę około 100 metrów. Następnie aż do końca tego stulecia gród był systematycznie rozbudowywany, wzbogacając się o kolejne trzy znacznie większe człony. W północnej części grodu wzniesiono wówczas dwukondygnacyjne palatium o rozmiarach niespotykanych wcześniej na piastowskich ziemiach: korpus budynku głównego miał wymiary 27 na 12 metrów, a przestrzeń użytkowa mogła wynosić do 380 metrów kwadratowych. Do budowy użyto też nowy rodzaj materiału: **obrobiony kamień, co jest dowodem technologicznej rewolucji tamtej epoki**. Gród przez ponad 70 lat stanowił jedną z głównych rezydencji władcy. O jego potędze świadczy fakt, że cesarz Henryk II podczas wojny z Chrobrym w roku 1005 nawet nie podjął próby jego zdobywania. Zajęty i zniszczony został po śmierci Mieszka II, gdy znajdujące się w stanie rozpadu państwo najechał w roku 1038 lub 1039 czeski książę Brzetysław I. Po odbudowie gród nie miał tak monumentalnej formy, jako że nie pełnił już funkcji stołecznych. Jednak po śmierci Bolesława Krzywoustego gród poznański był - obok Kalisza i Gniezna - jedną z siedzib dzielnicowych książąt Wielkopolski. Opuścili go oni pod koniec XIII wieku, przenosząc się do zbudowanego po drugiej stronie Warty zamku górującego nad miastem. Pusty gród oddano biskupowi, a z czasem w jego miejscu wzniesiono pomocniczy kościół katedry.

Kościół pw. Najświętszej Marii Panny oraz Archikatedra pw. Św. Apostołów Piotra i Pawła na Ostrowie Tumskim w Poznaniu

fot. Z. Szmidt

Archikatedra pw. św. Apostołów Piotra i Pawła w Poznaniu

Jest nie tylko najstarszą siedzibą biskupią na ziemiach polskich, ale i miejscem pochówku pierwszych piastowskich władców: Mieszka I i Bolesława Chrobrego, a być może również ich bezpośrednich następców. Przed jej wzniesieniem funkcjonowała w tym miejscu stacja misyjna z kaplicą chrzcielną. Jej gospodarzem był Jordan, pierwszy biskup ustanowiony w roku 968 dla państwa Piastów. Jego siedziba znajdowała się w tej samej części grodu. Budowę pierwszej świątyni katedralnej podjął kolejny biskup Unger w ostatniej ćwierci X wieku. Była to trójnawowa bazylika, miała długość 49 metrów i była **wzniesiona z kamienia w stylu preromańskim**. Pierwsza katedra miała kwadratowe prezbiterium i masywną wieżę nad wejściem, w której na wzór katedr niemieckich urządzono emporę dla władcy. W nawie głównej świątyni umieszczono dwa grobowce. Ich pozostałości zachowały się w podziemiach katedry i są uznawane za **miejsca pochówku założycieli państwa**: księcia Mieszka I i króla Bolesława Chrobrego. Pierwotna katedra uległa zniszczeniu zaraz po śmierci Mieszka II lub podczas najazdu Brzetysława. Po odtworzeniu państwa przez Kazimierza Odnowiciela podjęto prace nad jej odbudową, tym razem w rozwiniętym stylu romańskim. Od połowy wieku XIII aż do początków XV wieku trwała przebudowa katedry w stylu gotyckim: kolejne jej części rozbierano i wznoszono na nowo. Po dwóch pożarach w XVII i XVIII wieku świątynię odbudowywano w stylu barokowym, wykorzystując romańskie i gotyckie fundamenty, mury i filary. Z kolei po zniszczeniach na skutek walk w roku 1945, kiedy to wnętrze zostało niemal kompletnie wypalone, katedra odzyskała gotycki wygląd. Na dzisiejsze wyposażenie świątyni składają się elementy pochodzące z kolejnych epok i kilku innych kościołów. Są to między innymi: ołtarz główny z Góry Śląskiej, ambona i chrzcielnica z Milicza oraz stalle ze Zgorzelca. Kaplice boczne katedry kryją skarby sztuki kolejnych epok aż po wiek XIX (obrazy, nagrobki i epitafia), a na jej ścianach i filarach zawieszono m.in. płyty nagrobne pochodzące z norymberskiego warsztatu

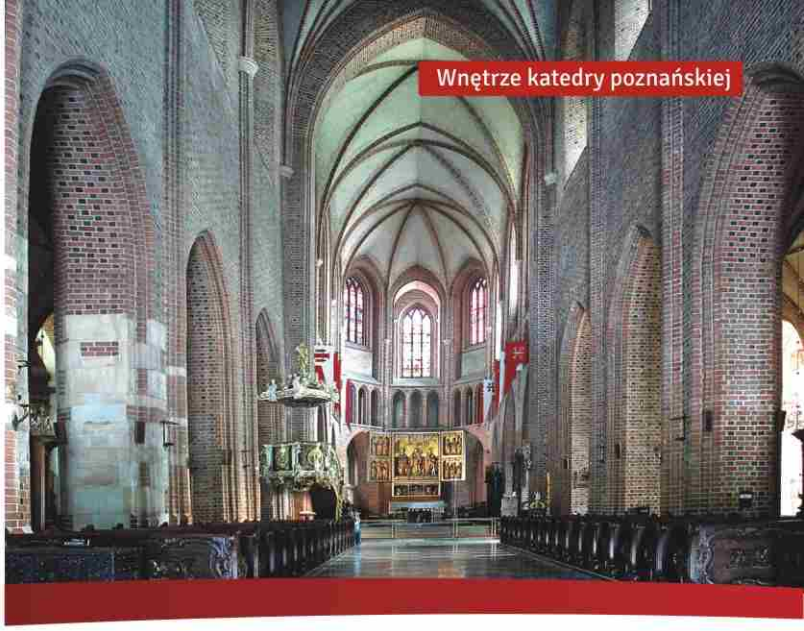

Wnętrze katedry poznańskiej

fot. Z. Szmidt

Vischerów. Najcenniejsze relikty z epoki piastowskiej kryją podziemia świątyni. Obok miejsc pierwotnego pochówku władców są to fundamenty kolejnych trzech katedr (dwóch romańskich i gotyckiej) i kolekcja kamiennych fragmentów ich wystroju, zebranych podczas powojennej odbudowy. Z kolei przebudowana w pierwszej połowie XIX wieku na mauzoleum władców Złota Kaplica (za prezbiterium) mieści podwójny sarkofag z ludzkimi szczątkami wydobytymi z pierwotnych grobowców oraz unikatowy w formie pomnik obydwu założycieli państwa autorstwa Christiana Raucha. Także pozostały wystrój tej kaplicy (obrazy, polichromia i napisy na posadzce)

Pomnik króla Przemysła II w jednej z kaplic w poznańskiej katedrze

fot. Z. Szmidt

Romańskie i gotyckie fundamenty poznańskiej katedry

fot. Z. Szmidt

nawiązuje do jej funkcji i do wątków związanych z początkami państwa i chrystianizacją kraju. O najwybitniejszych Piastach wielkopolskich: Przemyśle I (założycielu miasta Poznania) oraz królu Przemyśle II przypomina pomnik w dawnej kaplicy królewskiej, pod wieżą południową, w której pierwotnie zostali oni pochowani. Monument odsłonięto w roku 1995 - w 700 rocznicę koronacji Przemysła II. O pierwszej piastowskiej nekropolii przypomina też napis na posadzce nawy głównej z imionami pochowanych w katedrze władców. Rangę pierwszego polskiego centrum życia kościelnego przypomina symboliczna płyta nagrobna biskupa Jordana przed prezbiterium i łaciński napis nad drzwiami głównego wejścia: „Prima sedes episcoporum Poloniae"- pierwsza siedziba biskupów Polski.

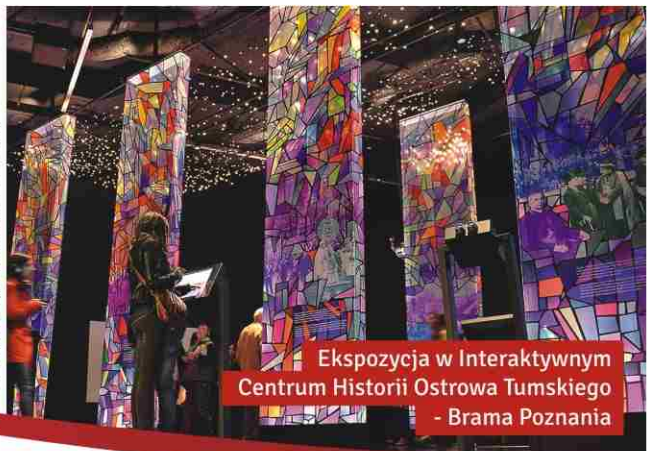

fot. arch. Bramy Poznania ICHOT, Ł. Gdak

Ekspozycja w Interaktywnym Centrum Historii Ostrowa Tumskiego - Brama Poznania

7 cud NOWYCH CUDÓW POLSKI

CERTYFIKAT

Brama Poznania - ICHOT (Interaktywne Centrum Historii Ostrowa Tumskiego)

Otwarte w roku 2014 jest pierwszym w Polsce nowoczesnym centrum interpretacji dziedzictwa. Nie mieści autentycznych piastowskich pamiątek, które mieszczą się tuż obok na Wyspie Katedralnej, jednak w swoim programie i multimedialnej ekspozycji nawiązuje do epoki tworzenia państwa. Ukazuje w atrakcyjnej, interaktywnej formie dzieje wyspy, na której tworzyły się zręby polskiej państwowości: jej funkcje obronne, sakralne i mieszkalne, jej najważniejszych mieszkańców oraz zmienne koleje losu. Wizyta w Bramie Poznania jest dobrym wstępem do namacalnego doświadczenia piastowskich miejsc i świadectw. Wykorzystuje się tu nowoczesne środki do zaprezentowania tego, czego po wielu wiekach zobaczyć już niepodobna. Turyście nie korzystającemu z literatury ani usług przewodnika zwiedzenie Centrum pomaga skoncentrować uwagę na najważniejszych tematach i punktach podczas wizyty na wyspie i z góry porządkuje jego późniejsze doświadczenia. Dla młodszych zwiedzających wizyta tutaj jest dobrą okazją dla interaktywnej przygody z historią.

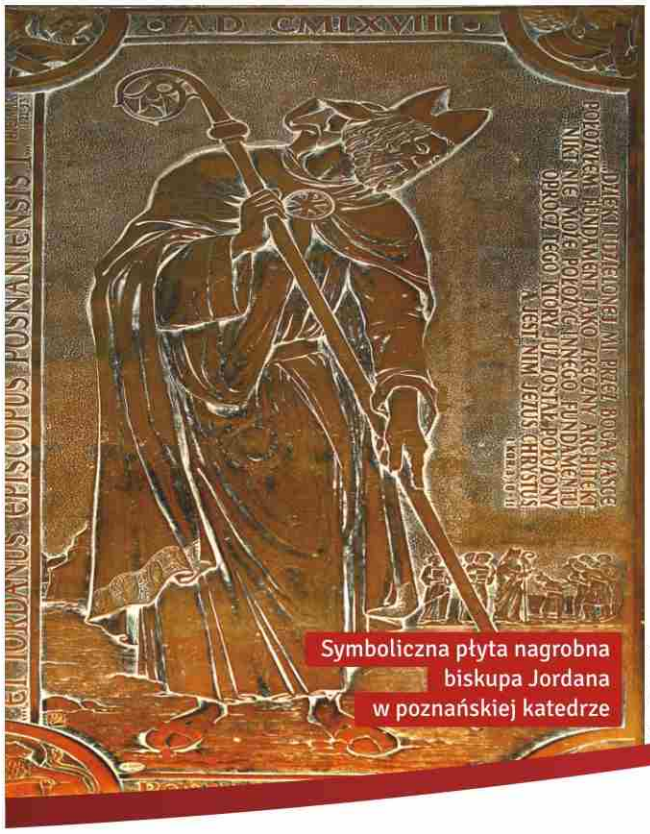

Symboliczna płyta nagrobna biskupa Jordana w poznańskiej katedrze

fot. Z. Szmidt

Rezerwat archeologiczny Genius loci w Poznaniu

Otwarty w roku 2012, mieści się na południowym skraju dawnego poznańskiego grodu. Wyeksponowano tu fundament oraz podstawę wału grodowego z okresu Mieszka I, wznoszonego z wykorzystaniem kamieni, ziemi i drewna. Relikt ukazuje rozmiary wczesnopiastowskich fortyfikacji i zaskakujący poziom myśli technicznej, wykorzystanej przy ich wznoszeniu. Do wizyty wprowadza film w technologii 3D ukazujący i wyjaśniający proces budowy grodów z komentarzami znakomitych archeologów i historyków średniowiecza.

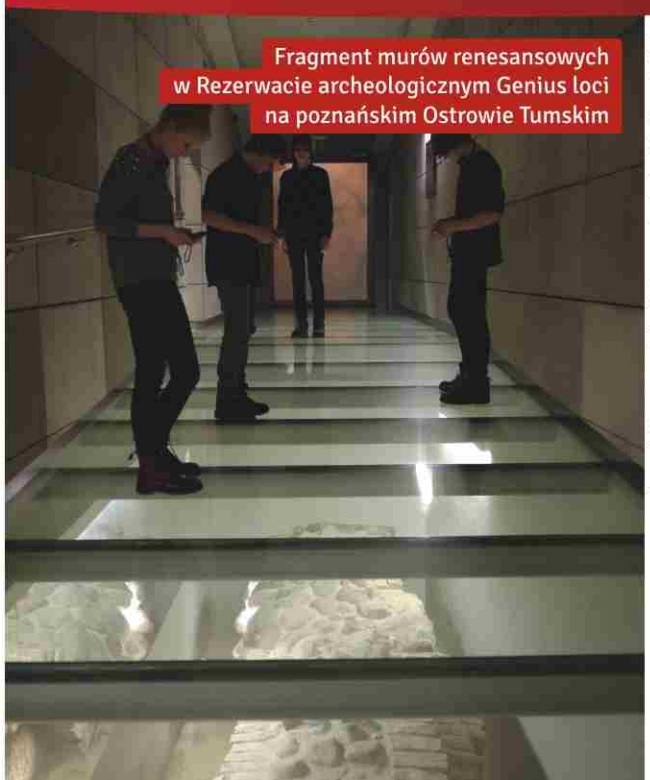

Fragment murów renesansowych w Rezerwacie archeologicznym Genius loci na poznańskim Ostrowie Tumskim

fot. arch. Rezerwatu Archeologicznego Genius loci, K. Zisopulu-Bleja

Wystawa w Muzeum Archeologicznym w Poznaniu

fot. arch. WOT

Muzeum Archeologiczne w Poznaniu

Jedno z największych muzeów Poznania ma swoją siedzibę w zabytkowym Pałacu Górków, niegdyś miejskiej rezydencji tego najznaczniejszego rodu XVI-wiecznej Wielkopolski. Spośród pięciu wystaw stałych dla wędrującego Szlakiem Piastowskim najbardziej interesujące są dwie: „Pradzieje Wielkopolski" oraz „Tu powstała Polska". Pierwsza prezentuje rozwój osadnictwa w regionie od najstarszych śladów pobytu człowieka w starszej epoce kamiennej po schyłek okresu starożytnego (V wiek n.e.). Można tu zapoznać się ze źródłami utrzymania, życiem, pracą i obyczajami oraz wierzeniami poprzedników Słowian. Druga ekspozycja prowadzi kolejno przez cztery kluczowe elementy średnio-wiecznego państwa piastowskiego: kraj i zamieszkujących go ludzi, grody i organizację życia społecznego, kościół i klasztor oraz zamki i powstałe u kresu tej epoki miasta. Obydwie wystawy wykorzystują oryginalne znaleziska, uzupełniając je dobrze skomponowanymi elementami multimedialnymi, które ilustrują procesy historyczne i dokładniej opisują eksponaty.

Kościół pw. św. Jana Jerozolimskiego za Murami w Poznaniu

Niewielka świątynia położona w pobliżu dawnego monarszego grodu powstała dla rycerskiego zakonu joannitów. Osadził ich w tym miejscu książę Mieszko Stary w 1170 roku, powierzając prowadzenie hospicjum (schroniska dla wędrowców i szpitala). Budując swoją siedzibę (komandorię) pod koniec XII wieku rycerze-mnisi zastąpili dawniejszy mały kościółek romańską świątynią. Zbudowali ją z cegły, co było wówczas działaniem pionierskim. To jedna z nielicznych budowli romańskich wzniesionych w Polsce z tego materiału i najstarszy zachowany budynek ceglany w Wielkopolsce. Romańska kolumna frontowego wejścia jest starsza od samej świątyni, bo pochodzi z XI wieku. Uwagę zwraca też umieszczona nad portalem skromna romańska rozeta. Malownicza przysadzista wieża jest późniejszego pochodzenia. W wystroju świątyni przeważają elementy XVI-wieczne, pochodzące z okresu rozbudowy. Joannici (od nowej siedziby nazwani Kawalerami Maltańskimi) prowadzili przytułek aż do kasaty zakonu przez władze pruskie w roku 1882. Aktualnie kościół służy miejscowej parafii.

Kościół pw. św. Jana Jerozolimskiego za Murami

fot. Z. Szmidt

Zamek Królewski na Wzgórzu Przemysła w Poznaniu

Nad poznańskim Starym Rynkiem góruje sylweta odbudowanej, z inicjatywy znanego krajoznawcy Włodzimierza Łęckiego, monarszej rezydencji. Jej wznoszenie krótko po lokacji miasta (dokonanej w roku 1253) rozpoczął książę wielkopolski Przemysł I, a kontynuował jego syn, późniejszy król Przemysł II. Ostatecznie budowę ukończył Kazimierz Wielki, ostatni Piast na polskim tronie, który po ślubie z Adelajdą Heską odbył tu swoje wesele. Dwóm ostatnim Piastom wielkopolskim zamek służył jako główna siedziba. W tym miejscu Przemysł II podjął i realizował plany zjednoczenia Polski. Z jego osobą i zamkiem związane jest wytworzenie i użycie symbolu tej idei: pieczęci majestatycznej. Widnieje na niej ukoronowany orzeł z napisem o Bogu, który „przywrócił Polakom ich zwycięskie znaki". Po śmierci tego władcy zamek wykorzystywali kolejni królowie polscy. Był ich rezydencją podczas pobytów w Poznaniu, a na co dzień urzędowali tu ich namiestnicy: starostowie generalni Wielkopolski. Poważnie niszczony przez pożary i podczas kolejnych wojen, zamek składa się teraz z elementów z różnych epok (m.in. budynku barokowego). Dziś należy do poznańskiego Muzeum Narodowego.

Zamek królewski na Wzgórzu Przemysła w Poznaniu

fot. Z. Szmidt

Makiety Dawnego Poznania

W podziemiach kościoła Franciszkanów od ulicy Ludgardy poznański plastyk, Krzysztof Przybyła umieścił dwie makiety dawnego Poznania wykonane z wielką dbałością o detale. Jedna z nich (o powierzchni 27 m^2) prezentuje gród piastowski, druga (50m^2) - średniowieczne miasto. Makiety są w istocie okazją do multimedialnych spektakli, które historię grodu i miasta opowiadają z wykorzystaniem dźwięku i muzyki, światła i efektów technicznych. Każda z animacji trwa około pół godziny, a widzowie oglądają je siedząc wokół makiet.

fot. Z. Szmidt

Fragment ekspozycji Makiety Dawnego Poznania

Trakt Królewsko-Cesarski w Poznaniu

To historyczna trasa turystyczna po mieście. Łączy ona około sześćdziesięciu zabytków z kolejnych epok ponad tysiącletniej historii Poznania. Opisują je tablice informacyjne, a odcinki między nimi oznaczono drogowskazami. W ważniejszych miejscach ustawiono plany miasta, a dla trasy opracowano książkowe przewodniki. Warto zwiedzić główną oś Traktu (co trwa około czterech godzin). Idąc nią prawie cały czas prosto ze wschodu na zachód poznaje się dzieje Poznania od wieku X aż po XX. Wędrujący po Szlaku Piastowskim może ograniczyć spacer do średniowiecznej części miasta i zakończyć go na Wzgórzu Przemysła. Trakt porządkuje tę wędrówkę, pozwalając zwiedzić wszystkie obiekty Szlaku Piastowskiego w Poznaniu i kilka innych historycznych pamiątek.

Na Rynku Śródeckim turysta znajdzie się w centrum pierwszego miasta na tym terenie - nie do końca udanej lokacji księcia Władysława Odonica. W Muzeum Archidiecezjalnym obejrzy domniemany miecz świętego Piotra. To jedna z najstarszych polskich relikwii, którą Jan Długosz i miejscowa tradycja wiążą z początkami państwa. Zwiedzając Stary Rynek można się dowiedzieć, gdzie są pozostałości domu wójta z roku 1253 i zajrzeć do piwnic ratusza. W tej jego najstarszej części prezentowane są znaleziska sprzed lokacji miasta.

Stary Rynek w Poznaniu

fot. arch. WOT, A. Piechocka

Zamek Cesarski w Poznaniu

fot. arch. WOT

Muzeum Archidiecezjalne w Poznaniu

fot. arch. WOT

Inne atrakcje w pobliżu:

- Palmiarnia Poznańska
- Muzeum Narodowe
- Muzeum Archidiecezjalne
- Muzeum Poznańskiego Czerwca 1956
- Muzeum Powstania Wielkopolskiego (Oddział Wielkopolskiego Muzeum Niepodległości)
- park Cytadela
- dawny Zamek Cesarski
- Wzgórze św. Wojciecha z Kryptą i Cmentarzem Zasłużonych Wielkopolan
- poznańskie ZOO
- Kolej Parkowa Maltanka
- fortyfikacje dawnej Twierdzy Poznań
- Stary Browar
- przez Poznań przebiega wodny szlak o długości 690 km Wielka Pętla Wielkopolski **www.wielka-petla.pl**

CERTYFIKAT

W Poznaniu mają swój początek szlaki należące do Wielkopolskiego Systemu Szlaków Rowerowych:

CERTYFIKAT

- Nadwarciański Szlak Rowerowy
- Transwielkopolska Trasa Rowerowa
- Piastowski Szlak Rowerowy
- Rowerowy Szlak Stu Jezior
- Ziemiański Szlak Rowerowy

Gród Pobiedziska

fot. arch. Grodu Pobiedziska

POBIEDZISKA

W miasteczku na dawnym trakcie z Poznania do Gniezna znajdują się dwa obiekty związane ze Szlakiem Piastowskim.

Gród Pobiedziska

To częściowa rekonstrukcja średniowiecznej fortyfikacji z typowym dla niej zespołem bramnym. Główną atrakcją są tu machiny wojenne wczesnego średniowiecza, używane między innymi w państwie piastowskim. Wśród nich są trebusz, onager, taran i wieża oblężnicza. Odtworzono je w oryginalnej wielkości, zgodnie z historycznymi opisami, a ich działanie sprawdzono w technicznych eksperymentach. Można je nie tylko obejrzeć, ale - z pomocą załogi - wypróbować broń ręczną i uczestniczyć w pokazie machin oblężniczych jako członek obsługi. Gród proponuje również aktywne korzystanie z historycznego placu zabaw, którego atutem jest możliwość interakcji rodziców z dziećmi oraz nauka poprzez zabawę.

Machiny oblężnicze w Grodzie Pobiedziska

fot. Z. Szmidt

Skansen Miniatur Szlaku Piastowskiego

Leży bezpośrednio przy drodze. Można tu obejrzeć kilkadziesiąt kopii zabytkowych budowli: zaliczanych do Szlaku i innych będących atrakcjami Wielkopolski i Kujaw. Wykonane w skali 1:20, wiernie odwzorowują one detale architektury, a spacer między nimi tworzy wrażenie oglądania historycznego krajobrazu z lotu ptaka.

Skansen Miniatur w Pobiedziskach

fot. Z. Szmidt

Inne atrakcje w pobliżu:

- Park Krajobrazowy Promno
- rynek i kościół św. Michała Archanioła w Pobiedziskach
- przez Pobiedziska przebiega Piastowski Trakt Rowerowy

LEDNICA - Muzeum Pierwszych Piastów

Zwiedzający Szlak Piastowski zapraszany jest do obejrzenia dwóch osobnych wystaw. Są to wystawa stała w budynku dawnego folwarku we wsi Dziekanowice i wystawa plenerowa na Ostrowie Lednickim, czyli na wyspie, gdzie niegdyś mieścił się gród i monarsze palatium.

Ostrów Lednicki

Na naturalnie zabezpieczonej przez wodę wyspie, przy szlaku między Gnieznem a Poznaniem pierwszy niewielki gród obronny stanął już krótko po roku 900, a rozbudowany został w latach dwudziestych X wieku. Przynajmniej ta druga osada mogła już mieć związek z Piastami, władającymi wtedy zarówno Gnieznem, jak i Poznaniem. Po połowie wieku X zrealizowano tu wielką inwestycję. Prowadzono ją równolegle z rozbudową grodów w Poznaniu i Gnieźnie, co świadczy o tworzeniu systemu obronnych rezydencji. Dla Mieszka I powstało na wyspie kamienne palatium z kaplicą posiadającą miejsce chrzcielne i osobny duży kościół. Wały obronne podwyższono i umocniono, a od strony Poznania i Gniezna zbudowano szerokie, drewniane mosty. Palatium powiększono krótko przed rokiem 1000, co zapewne miało związek z przyjęciem Ottona III podczas pielgrzymki do grobu św. Wojciecha. **Na Lednicy odbyły się niektóre spotkania tzw. Zjazdu Gnieźnieńskiego**. Odkryte w pozostałościach kościoła dwa pochówki znacznych osób, być może członków piastowskiej dynastii oraz świadectwa gęstego zaludnienia w otoczeniu wyspy świadczą o wysokim statusie i wielkim znaczeniu tego miejsca, porównywalnym z Gnieznem i Poznaniem. Gród został zniszczony podczas najazdu czeskiego Brzetysława w okresie upadku państwa. W przeciwieństwie do Poznania, Gniezna i innych grodów piastowskich, na Lednicy znaleziono przedmioty dowodzące, że miejsce to było wówczas bronione przez załogę (z jeziora wydobyto m.in. groty, oszczepy, topory, miecze i fragmenty hełmów). To świadczy nie tylko o randze wyspy, ale też wskazuje, że ktoś bronił piastowskiej ziemi nawet w okresie zupełnej anarchii. Gród potem odbudo-wano, ale w związku z przeniesieniem władców do Krakowa pełnił już tylko funkcje obronne i administracyjne dla najbliższej okolicy. Ostatecznie wyspa została opuszczona w XIV wieku. Cały jej teren z odkrytymi reliktami palatium, obu kościołów i dobrze zachowanymi częściami wału jest jednym wielkim piastowskim reliktem. W roku 1994 Ostrów Lednicki został uznany za Pomnik Historii.

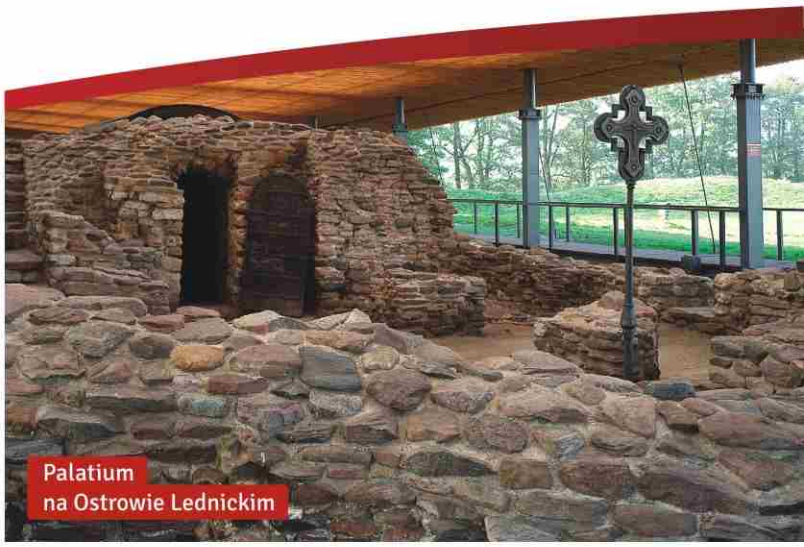

Palatium na Ostrowie Lednickim

fot. Z. Szmidt

Ekspozycja muzealna w Dziekanowicach

W nowoczesnej formie i z użyciem multimediów (w tym komputerowych rzutów budynków, światła i podkładu muzycznego) ukazuje ona znaczenie Ostrowa Lednickiego w państwie Piastów i opowiada jego dzieje. Tworzy też interpretację zgromadzonych tu znalezisk archeologicznych, łatwo zrozumiałą dla laika. Zwiedzenie wystawy pomaga turystom złożyć w całość i uzupełnić niepełny obraz grodu lednickiego, który tworzy się wcześniej podczas zwiedzania jego pozostałości lub - w zależności od wyboru gości - przygotowuje ich na wizytę w tym historycznym miejscu.

Ostrów Lednicki - brama

fot. arch. Starostwa Powiatowego w Gnieźnie, J. Andrzejewski

Inne atrakcje w pobliżu:

- Pola Lednickie: Brama III Tysiąclecia
- Lednicki Park Krajobrazowy
- drewniany kościół św. Mikołaja w Łubowie
- przez Ostrów Lednicki przebiega Piastowski Trakt Rowerowy

GNIEZNO

Najstarszą piastowską częścią Gniezna jest **Wzgórze Lecha**. Wzięło ono swe imię od legendarnego przodka Polan, który miał wybrać je na siedzibę i założyć tu rodowe „gniazdo". Badania archeologiczne dowodzą, że na wzgórzu już w VII wieku n.e. znajdowało się stałe palenisko, co może wskazywać na miejsce kultu pogańskiego. Jego istnienie potwierdzają też późniejsze źródła pisane. Najpóźniej na początku IX wieku na wzgórzu była już ufortyfikowana osada. Otaczały ją inne osiedla na pobliskich wzniesieniach; niektóre także otoczone drewnianymi umocnieniami. Z tego ośrodka na początku X wieku wyszła ekspansja plemienia Polan. Zajmowali oni stopniowo coraz dalsze tereny, aż do stworzenia dużego państwowego organizmu, który obejmował większą część dzisiejszej Wielkopolski i Kujaw. Prawdopodobnie początek tego rozszerzania i umacniania państwa związany jest z objęciem władzy przez przedstawicieli rodziny Piastów, przodków Mieszka I. Ich imiona podają legendy i czerpiące z nich średniowieczne kroniki: prócz samego Piasta mieli to być kolejno: Siemowit, Leszek i Ziemomysł. Jeszcze przed połową X wieku na Wzgórzu (nieco powyżej świętego miejsca) powstał silnie ufortyfikowany gród. Niedługo później dołączono do niego drugi człon. Tak szybki rozwój - podobnie jak w Poznaniu - **potwierdza wyjątkowe znaczenie i stołeczną funkcję Gniezna**. Niewiele lat potem, na pewno nie później niż w 970 roku, zniszczono pogańskie sanktuarium. W jego miejscu stanęła kamienna świątynia chrześcijańska, której fundację przypisuje się żonie Mieszka, księżnej Dobrawie. Od roku 1994 Wzgórze Lecha ma status Pomnika Historii.

Archikatedra Prymasowska w Gnieźnie

fot. arch. Organizacji Turystycznej Szlak Piastowski, A. Krysztofiak

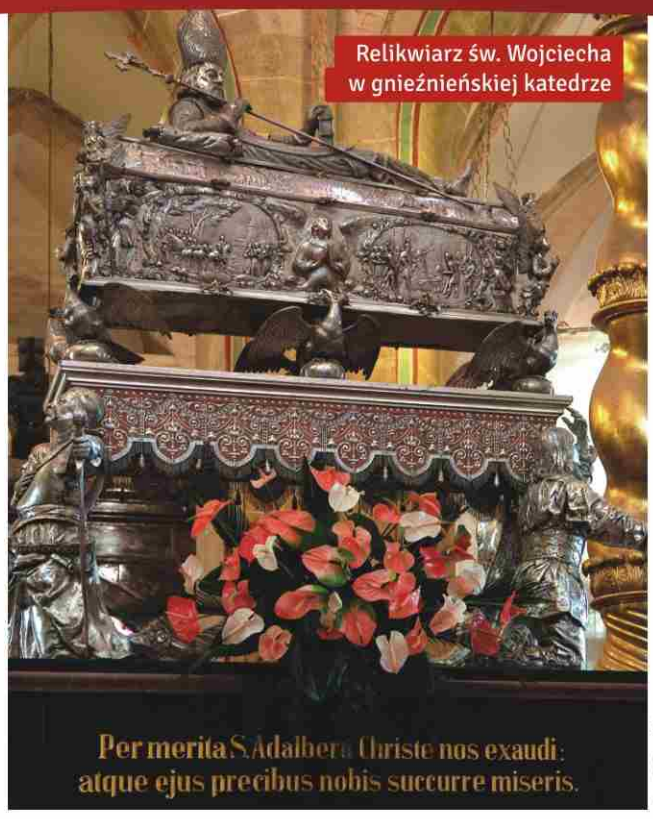

Relikwiarz św. Wojciecha w gnieźnieńskiej katedrze

fot. Z. Szmidt

Archikatedra Prymasowska pw. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny

Ma ona ponad tysiącletnią historię i jest najstarszą (a przez niemal cały piastowski okres - jedyną) polską siedzibą metropolitalną. Pierwszą katedrę w formie romańskiej bazyliki zaczęto wznosić krótko przed rokiem 1000 z polecenia Bolesława Chrobrego, na miejscu kościoła Dobrawy. Pochowano tu świętego Wojciecha, zakładając pierwsze chrześcijańskie sanktuarium na naszych ziemiach. Do jego grobu jako pielgrzym przybył rzymsko-niemiecki imperator Otto III, a w katedrze i w gnieźnieńskim grodzie odbył się pamiętny Zjazd Gnieźnieński. W jego wyniku Chrobry otrzymał zgodę na utworzenie kościelnej metropolii, a państwo piastowskie uznanie jako pełnoprawny organizm i jeden z filarów łacińskiej Europy. Katedrę jeszcze przed końcem budowy zniszczył pożar. Jednak już w roku 1025 była ona w dużej części odbudowana, gdyż wówczas właśnie tu odbyła się koronacja Bolesława Chrobrego i jego syna, Mieszka II Lamberta. W okresie rozpadu państwa piastowskiego po śmierci Mieszka II (w 1034 roku), a może dopiero podczas najazdu księcia Brzetysława I na Wielkopolskę w kilka lat później, katedra wraz z całym grodem została złupiona i zniszczona. Odbudował ją Bolesław II Śmiały

i w roku 1076 koronował się tu na króla Polski. Tę drugą gnieźnieńską katedrę jeszcze przed końcem XI wieku zniszczył kolejny pożar. W świątyni odbudowanej za panowania Władysława Hermana i Bolesława Krzywoustego **odbyły się dwie kolejne królewskie koronacje**: w 1295 roku - Przemysła II oraz w 1300 roku - Wacława II. Za panowania ostatniego piastowskiego króla Kazimierza i z jego wsparciem arcybiskup Jarosław Bogoria ze Skotnik w roku 1342 rozpoczął kolejną przebudowę. Przez kilkadziesiąt lat katedrę budowano właściwie od nowa: rozebrawszy jej romańskie mury wzniesiono je na nowo z cegły w stylu gotyckim. Ta XIV-wieczna katedra do dziś stanowi główny korpus świątyni, a wcześniejsze romańskie relikty jej poprzedniczek zachowane są w podziemiach. Z czasem świątynia obrosła wieńcem bocznych kaplic, a jej wystrój wielokrotnie uzupełniano, przez co jest dziś skarbcem dzieł sztuki z kolejnych epok. Miejscami i zabytkami katedry wiązanymi bezpośrednio z Piastami jako fundatorami są: romańskie podziemia z reliktami poprzednich świątyń (były to miejsca koronacji i pierwotne miejsce pochówku św. Wojciecha) oraz słynne **Drzwi Gnieźnieńskie, najcenniejszy w Polsce zabytek sztuki romańskiej**, które przedstawiają sceny z życia św. Wojciecha. Ufundowano je dla katedry około 1175 roku, zapewne z udziałem Mieszka III Starego. Na placu przed katedrą wielkie postacie i wydarzenia epoki piastowskiej przypomina pomnik Bolesława Chrobrego, ustawiony tu w 900-lecie jego koronacji i odtworzony po ostatniej wojnie.

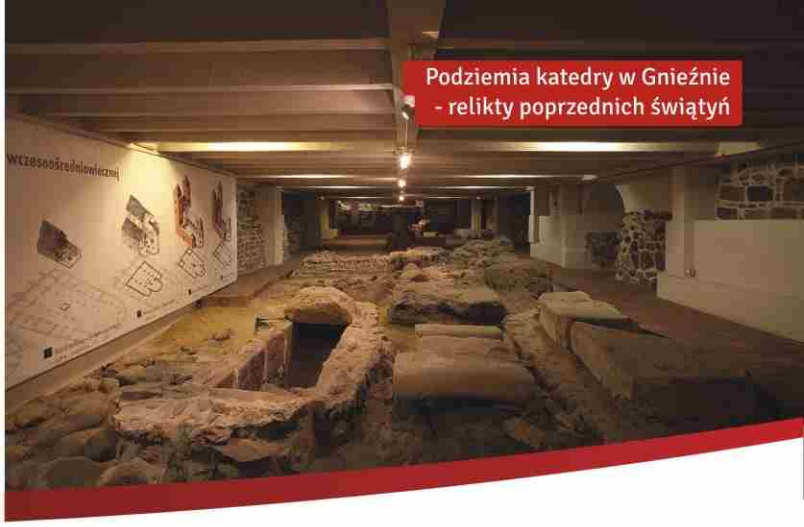

Podziemia katedry w Gnieźnie - relikty poprzednich świątyń

fot. arch. Starostwa Powiatowego w Gnieźnie, T. Siniecki

Muzeum Archidiecezji Gnieźnieńskiej i Archiwum Archidiecezjalne w Gnieźnie

Znajdują się na wzniesieniu powyżej katedry, a więc w miejscu, gdzie mieli swoją rezydencję pierwsi Piastowie, i które potem służyło za siedzibę książętom wielkopolskim. W zbiorach Muzeum dominują przedmioty użytku liturgicznego, w tym naczynia i szaty oraz dzieła sztuki sakralnej obrazy i rzeźby. Najstarsze eksponaty przejęto z dawnego skarbca katedralnego. Szereg z nich pochodzi z epoki pierwszej dynastii, a niektóre są wprost związane z władcami jako fundatorami. Należą do nich tzw. Kielich Świętego Wojciecha, Pierwszy Kielich Dąbrówki, ufundowany dla opactwa w Trzemesznie oraz kielich wraz z pateną darowane katedrze przez Mieszka Starego. W działającym w tym samym kompleksie Archiwum najstarsze zbiory pochodzą również z epoki piastowskiej. Wśród nich z Piastami można powiązać tzw. **Złoty Kodeks** (iluminowany ewangeliarz), który mógł być używany podczas królewskich koronacji. Archiwum przechowuje też Bullę Gnieźnieńską z roku 1136. Ten papieski dokument wystawiony dla arcybiskupstwa napisano oczywiście po łacinie, jednak w jego treści wymieniono w oryginalnym brzmieniu ponad czterysta polskich imion i nazw miejscowości. Jest to więc najstarszy dokument polskiego piśmiennictwa.

Katedra w Gnieźnie - Drzwi Gnieźnieńskie

fot. arch. Starostwa Powiatowego w Gnieźnie

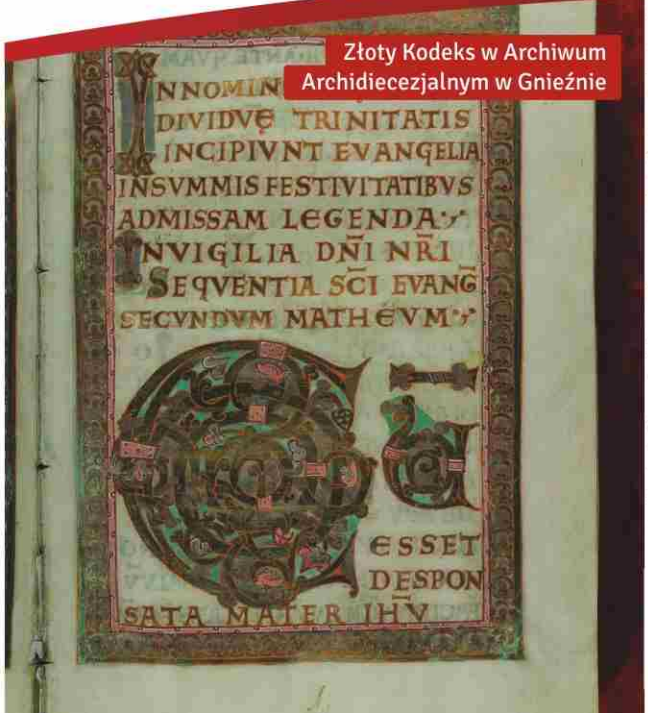

Złoty Kodeks w Archiwum Archidiecezjalnym w Gnieźnie

Ze zbiorów Archiwum Archidiecezjalnego w Gnieźnie, fot. Jerzy Andrzejewski

Muzeum Początków Państwa Polskiego w Gnieźnie

Mieści się ono wraz z liceum i aulą w kompleksie budynków zbudowanych jako pomnik 1000-lecia państwa. Główna wystawa „Początki Państwa Polskiego" ukazuje rolę Wielkopolski jako kolebki piastowskiej monarchii. Składa się ona z trzech zwiedzanych kolejno modułów, które prezentują: państwo, źródła i kulturę. Wstępem do każdego z nich jest film zrealizowany w technice 3D. Teksty filmów są oparte na źródłach historycznych oraz (przystępnych w odbiorze) komentarzach wybitnych historyków. Po ich obejrzeniu gość może zapoznać się z eksponatami dobranymi i uporządkowanymi zgodnie z tematyką modułu. Inne dwie wystawy nawiązujące do epoki piastowskiej to „Gniezno w dawnych wiekach" (od początku osadnictwa aż po wiek XVIII) oraz „Piastów malowane dzieje". Ta ostatnia kolekcja ukazuje bohaterów historii, wydarzenia i legendy w obrazach polskich malarzy. W Muzeum można też zapoznać się z makietami grodu i miasta Gniezna, dzięki czemu po konfrontacji z mozaiką miejsc, bohaterów, przedmiotów i opowieści można ją sobie ułożyć w jednolity obraz królewskiego grodu.

Ekspozycja w Muzeum Początków Państwa Polskiego w Gnieźnie

fot. Z. Szmidt

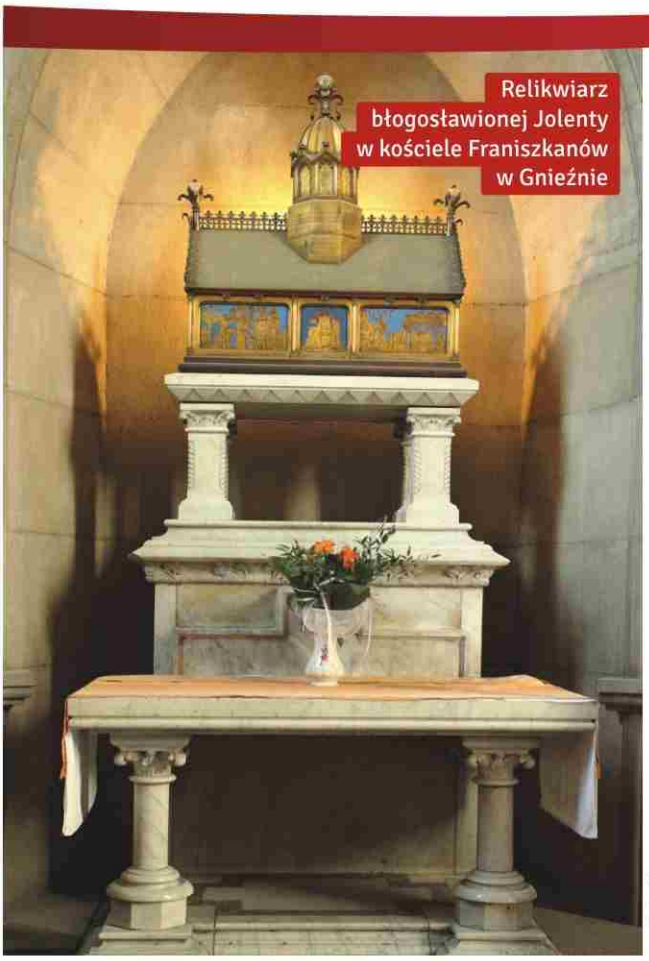

Relikwiarz błogosławionej Jolenty w kościele Franiszkanów w Gnieźnie

fot. Z. Szmidt

Wnętrze kościoła Franiszkanów w Gnieźnie

fot. Z. Szmidt

Kościół Franciszkanów w Gnieźnie

Budowę świątyni i klasztoru na Wzgórzu Panieńskim rozpoczął w roku 1259 książę wielkopolski Bolesław Pobożny. Uczynił to na prośbę swojej żony, pochodzącej z Węgier Jolenty, późniejszej błogosławionej. Dzieło dokończył ostatni wielkopolski Piast, Przemysł II, który dodatkowo ufundował obok klasztor żeńskiej gałęzi franciszkanów - klarysek. Sama Jolenta po śmierci Bolesława wstąpiła do klasztoru i tu została pochowana. Jej relikwiarz znajduje się do dziś w bocznej nawie kościoła, która stała się jego częścią po połączeniu obydwu świątyń. Gotycki kościół ma barokowy wystrój. Także w stylu baroku (na gotyckich fundamentach) odbudowano po pożarze przylegający do kościoła klasztor.

Inne atrakcje w pobliżu:

- kościół św. Jana Chrzciciela ze średniowieczną polichromią
- Ośrodek Kultury Słowiańskiej „Gród"
- Gnieźnieńska Kolej Wąskotorowa
- Parowozownia Gniezno
- Fabryka Ozdób Choinkowych
- przez Gniezno przebiega Piastowski Trakt Rowerowy oraz Szlak św. Jakuba

TRZEMESZNO

Bazylika Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny i św. Michała Archanioła

Kopuła bazyliki w Trzemesznie

fot. arch. Urzędu Miasta i Gminy w Trzemesznie

Jest ostatnią w całości zachowaną częścią kompleksu sakralnego opactwa kanoników regularnych. Legendy związane ze świętym Wojciechem i oparte na nich wcześniejsze opisy historyczne mówiły o istnieniu tu klasztoru benedyktynów, który ów święty miał nawet założyć. Według tych podań także jego ciało, wykupione od Prusów, miało przebywać w Trzemesznie w oczekiwaniu na przygotowanie gnieźnieńskiego sanktuarium. Dziś wiadomo, że początki klasztoru, kościoła i miasta związane są z pojawieniem się tu zakonu kanoników regularnych laterańskich. Sprowadził ich z Flandrii w XII wieku Bolesław Krzywousty. W tym okresie zbudowano pierwszą romańską bazylikę. Jej pozostałości są do dziś widoczne w zachodniej fasadzie oraz we wnętrzu: są to fragmenty murów, dwie oryginalne kolumny oraz podziemia. Otwarta w nich niedawno skromna wystawa archeologiczna gromadzi świadectwa z okresu romańskiego, wydobyte podczas badań kościoła i resztek klasztoru, na czele z cenną romańską płytą nagrobną i … zestawem naczyń oraz sztućców. Są tu też fotografie pochodzących z Trzemeszna romańskich kielichów, eksponowanych dziś w Gnieźnie. Po kolejnych pożarach kościół odtworzono i rozbudowano w stylu gotyckim. Świątynia i klasztor znów zmieniły wygląd w epoce baroku, kiedy to powstała m. in. imponująca kopuła oraz bogaty wystrój malarski. Do dziś zachował się tylko kościół, pełniący funkcje parafialne. Odbudowany po zniszczeniach ostatniej wojny, otrzymał od papieża Pawła VI tytuł bazyliki mniejszej. Natomiast klasztor trzemeszeński rozebrano po kasacie zakonu na polecenie władz pruskich. Znajdujący się naprzeciw kościoła budynek alumnatu to pozostałość przyklasztornej szkoły. Alumnat z kaplicą zw. Collegium Tremesnensis to obiekt wpisany do rejestru zabytków.

Pozostałości po romańskiej świątyni wewnątrz bazyliki w Trzemesznie

fot. Z. Szmidt

Bazylika w Trzemesznie

fot. arch. Urzędu Miasta i Gminy w Trzemesznie

Inne atrakcje w pobliżu:

- pomnik Jana Kilińskiego w Trzemesznie
- popiersie Hipolita Cegielskiego w Trzemesznie
- wieża widokowa w Dusznie
- zabytkowa kuźnia w Wydartowie
- zespół dworski w Kruchowie

Kompleks poklasztorny benedyktynów w Mogilnie

fot. Z. Szmidt

MOGILNO

Kompleks poklasztorny benedyktynów z kościołem św. Jana Apostoła

Dominujący nad miasteczkiem kompleks poklasztorny benedyktynów z kościołem św. Jana Apostoła mają dziś zupełnie inny wygląd niż przed wiekami. Czarnych mnichów sprowadził tu Kazimierz Odnowiciel z okolic Kolonii około roku 1050. Oczekiwał on od zakonu wsparcia w ponownej chrystianizacji tych ziem i w odbudowie organizacji kościelnej. Z tego okresu pochodzą relikty romańskiej świątyni. Dziś można je obejrzeć w samym kościele, ale zwłaszcza w obszernej krypcie, gdzie jest też mała wystawa archeologiczna. Wielkość krypty pozwala wyobrazić sobie rozmiary świątyni, która w okresie swojej budowy należała do największych w państwie Piastów. Potem kościół i klasztor dwukrotnie przebudowywano: w okresie gotyku oraz kolejny raz w XVIII wieku. Z tego okresu pochodzi ich dzisiejsza forma i wystrój. Na terenie klasztornego wirydarza (wewnętrznego ogrodu) odkryto oryginalną studnię z poło-wy XI wieku - czyli z okresu założenia opactwa. Benedyktyni opuścili Mogilno w wyniku kasaty zakonu w roku 1833. Aktualnie kompleksem opiekują się kapucyni administrujący parafią. Prowadzą tutaj Europejskie Centrum Spotkań Wojciech-Adalbert. Zwiedzający Szlak Piastowski mogą tu liczyć na nocleg.

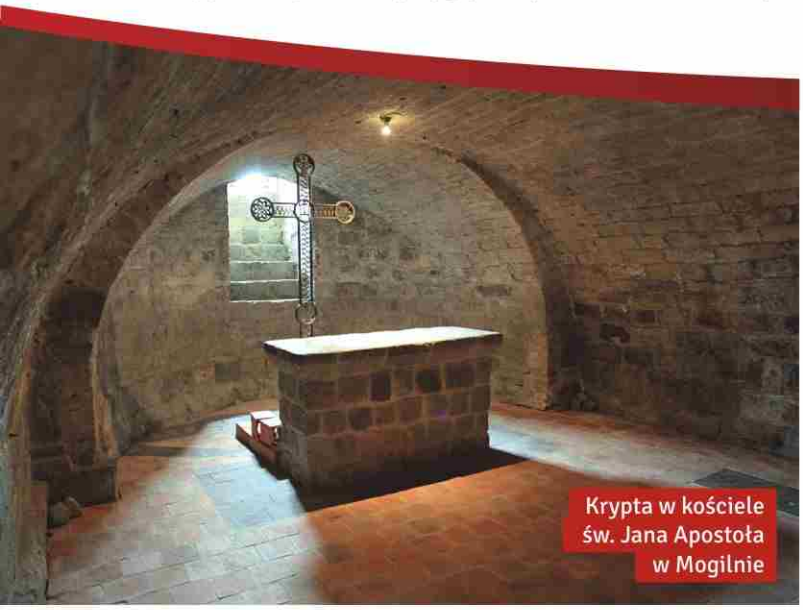

Krypta w kościele św. Jana Apostoła w Mogilnie

fot. Z. Szmidt

STRZELNO

Najcenniejszym zabytkiem miasteczka jest zespół dawnego opactwa norbertanek, obejmujący dwie świątynie i budynek poklasztorny.

Kościół św. Prokopa w Strzelnie

fot. Z. Szmidt

Kościół św. Trójcy

Jeden z najbardziej znanych romańskich kościołów Polski budowany był na przełomie XII i XIII wieku dla wspólnoty zakonnej norbertanek. Ze względu na centralne dla klasztoru zadania jest on znacznie większy niż sąsiednia rotunda. Jego zachodnia fasada została otynkowana i otrzymała formy typowe dla baroku. Dlatego warto obejść kościół wokół, żeby zobaczyć oryginalne romańskie mury oraz tympanon fundacyjny (płaskorzeźbę nad wejściem). Przedstawia on założyciela klasztoru oraz ksienię (opatkę) klęczących przed świętą Anną i Maryją, trzymających model świątyni oraz regułę zakonną. Wnętrze trójnawowej bazyliki, obok kolejnego cennego tympanonu (północnego) mieści jeden z największych skarbów sakralnej sztuki romańskiej w naszym kraju, pochodzący z okresu jej budowy. To słynne strzelneńskie kolumny: w sumie jest ich siedem. Dwie z nich można uznać za zaklętą w kamieniu lekcję chrześcijańskiej moralności: są ozdobione płaskorzeźbami 36 cnót i słabości, symbolizowanych przez postacie ludzkie. Budynek połączony z głównym kościołem, dawniej mieszkalna część klasztoru mieści dziś małe muzeum gromadzące szereg elementów dawnego wyposażenia świątyń.

Kościół św. Trójcy w Strzelnie

fot. Z. Szmidt

Kościół św. Prokopa

Mniejsza ze strzelneńskich świątyń do dziś zachowała swój pierwotny zewnętrzny wygląd ze smukłą, dobudowaną później wieżą. Unikatowy jest jej koloryt, zdominowany ciemnoszarym odcieniem ciosanych głazów, z których została zbudowana. Kościół powstały pod koniec XII wieku jest największą zachowaną w Polsce rotundą: świątynią wzniesioną na planie koła. Ponieważ budowano go równolegle z głównym kościołem klasztoru, przypuszcza się, że był przeznaczony na mauzoleum dla jego fundatorów, możnowładców Piotra Wszeborowica i Krystyna Łabędzia.

Wnętrze kościoła św. Prokopa w Strzelnie

fot. Z. Szmidt

Romańskie kolumny we wnętrzu kościoła św. Trójcy w Strzelnie

fot. Z. Szmidt

INOWROCŁAW

Dziś jest jednym z największych miast Kujaw. Istnienie w tym miejscu osady dokumenty potwierdzają w roku 1185, prawdopodobnie jednak była starsza. Od roku 1287 miasto, przez kilkadziesiąt lat Inowrocław był stolicą jednego z małych księstw kujawskich, a potem województwa. W roku 1321 odbył się tu jeden z procesów między Władysławem Łokietkiem a Krzyżakami.

Kościół pw. Imienia Najświętszej Maryi Panny

To najstarszy zabytek miasta. Pochodzi z końca XII wieku i jest fundacją księcia Leszka Czarnego, przeznaczony był do obsługi parafii. Wzniesiono go z ciosanego kamienia. Jest typową romańską świątynią jednonawową na planie prostokąta z półokrągłą apsydą, ma też dwie dobudowane później masywne ceglane wieże. Warto obejść kościół dookoła i poszukać trzech wbudowanych w mury zewnętrzne kamiennych masek. Ich znaczenia do dziś nie wyjaśniono: być może nawiązują do dawnych podań, zgodnie z którymi kościół wzniesiono na gruzach pogańskiej świątyni. Świątynię, przez długi czas będącą ruiną, odbudowano krótko po roku 1900. Interesującym się historią inowrocławskie muzeum im. Jana Kasprowicza proponuje zwiedzanie wystawy historycznej „Miasto na Soli", której niektóre części dotyczą najstarszej, piastowskiej części historii miasta. Cennym zabytkiem gotyckim jest kościół farny pw. św. Mikołaja. Ponadto w kilku miejscach starówki zachowały się fragmenty XIV-wiecznych murów miejskich.

Kamienne maski wbudowane w mury kościoła pw. Imienia Najświętszej Maryi Panny w Inowrocławiu

fot. Z. Szmidt

fot. Z. Szmidt

Kościół pw. Imienia Najświętszej Maryi Panny w Inowrocławiu

KOŚCIELEC

Kościół św. Małgorzaty

Cenny romański kościół we wsi, zbudowany z ciosanego kamienia, pochodzi z XII wieku, a jego fundację przypisuje się Mieszkowi Staremu. To jeden z najstarszych zachowanych w Polsce murowanych kościołów wiejskich. Jego proboszczowie pełnili role posłów, dostarczając pozwy Krzyżakom w inowrocławskim procesie z królem polskim (w 1321 roku). W kościele zachowało się wiele z pierwotnego okresu budowy: prezbiterium, nawa i wieża. Liczne i cenne są również elementy z okresu renesansowej rozbudowy, w tym kaplica grobowa Kościeleckich z piętrowym nagrobkiem.

fot. Z. Szmidt

PAKOŚĆ

Kościół św. Bonawentury

W miasteczku (obok znanej kalwarii) turysta znajdzie zabytkowy kościół pw. św. Bonawentury. Samą świątynię wraz z klasztorem reformatów zbudowano w XVII wieku, jednak stoi on na miejscu XIII-wiecznego grodu książąt kujawskich oraz ich późniejszego gotyckiego zamku. Podczas krzyżackiego najazdu w roku 1332 skutecznie oparł się on oblegającym. Mury tego zamku wykorzystano w budowie kościoła i klasztoru, ich fragmenty można dostrzec do dzisiaj.

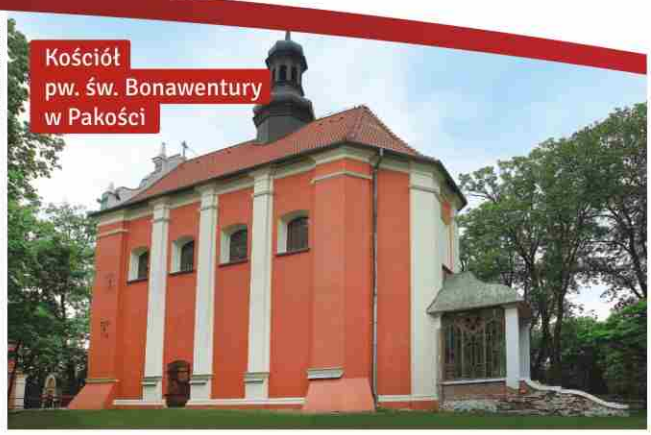

fot. Z. Szmidt

Kościół
pw. św. Bonawentury
w Pakości

GNIEWKOWO

Pomnik Władysława Białego

Miasteczko położone 16 km od Inowrocławia przez kilkadziesiąt lat było stolicą osobnego piastowskiego księstwa na Kujawach. Przypomina o tym pomnik ostatniego z rodu Piastów kujawskich, księcia Władysława Białego, znajdujący się na rynku. Czasy książąt pamięta też parafialny kościół św. Mikołaja i św. Konstancji wybudowany w wieku XIV.

Inne atrakcje w pobliżu:

- przez Inowrocław i Pakość przebiega wodny szlak o długości 690 km Wielka Pętla Wielkopolski
  www.wielka-petla.pl

CERTYFIKAT

KRUSZWICA

Miasteczko nad Jeziorem Gopło wiąże z Piastami zapisana przez Galla Anonima legenda założycielska rodu. Mówi ona o królu Popielu, którego tu właśnie (lub może tylko jego zapasy) miały zjeść myszy, gdy oblegał go zbuntowany lud pod przywództwem założyciela nowej dynastii. Faktem jest, że lokalny gród plemienny istniał tu już przed powstaniem państwa polańskiego. Włączony doń wcześnie, bo już na początku X wieku, był jednym z najważniejszych punktów w północnej części powstającego państwa. Dwa obiekty Szlaku Piastowskiego pochodzą z nieco późniejszego okresu.

Mysia Wieża

Nie pamięta ona czasów Popiela ani pierwszego z Piastów. Jest natomiast (wraz z niedawno odkrytym fragmentem muru) częścią zamku, który w połowie XIV wieku wybudował ostatni Piast na tronie polskim Kazimierz Wielki. Zamek zniszczyli Szwedzi w roku 1656. Po rozebraniu jego ruin ocalała samotna wieża o intrygującym ośmiobocznym kształcie, dominująca w krajobrazie nad jeziorem zaczęła inspirować lud i romantycznych pisarzy do snucia legend. Dziś w wieży znajduje się punkt widokowy i wystawa historyczna, a fragmenty zamku (piwnice, most i kawałek muru) zrekonstruowano.

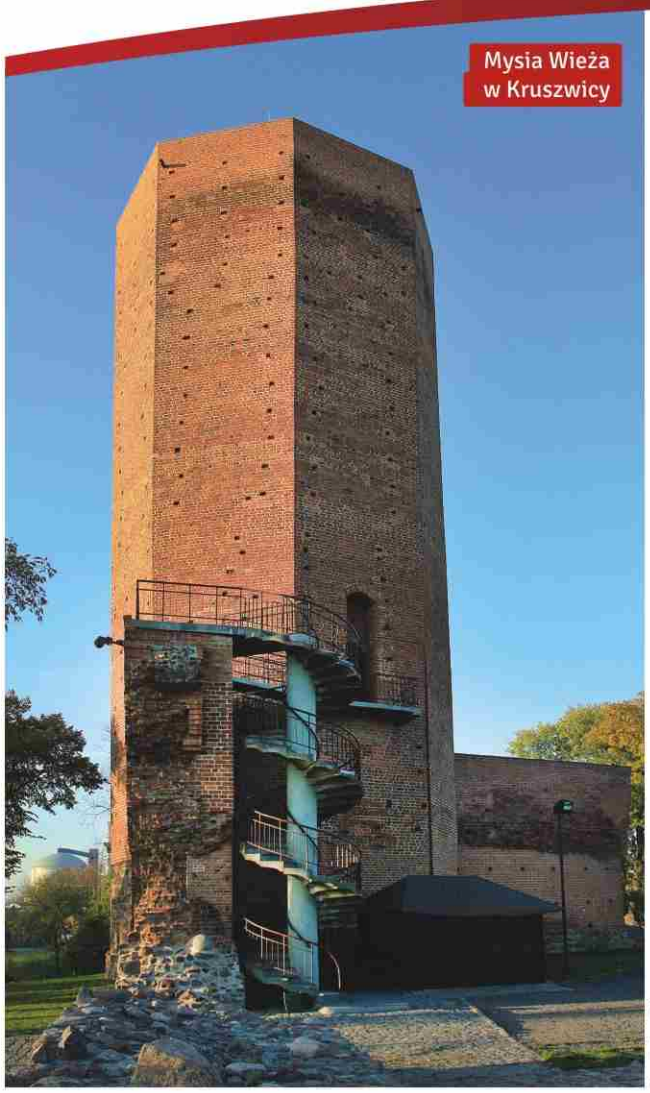

Mysia Wieża w Kruszwicy

fot. Z. Szmidt

Wnętrze kolegiaty śś. Piotra i Pawła w Kruszwicy

fot. Z. Szmidt

Kolegiata śś. Piotra i Pawła

Imponujący kościół parafialny w Kruszwicy, zbudowany z formowanych bloków kamiennych, to przykład wysokiej klasy romańskich budowniczych oraz konserwatorów powojennej Polski, którzy przywrócili mu pierwotną świetność. Co do początków świątyni historycy nadal się spierają. Według jednych była ośrodkiem benedyktyńskiego opactwa powstałego w XI wieku, a potem została kolegiatą. Zgodnie z innymi hipotezami zbudowano ją jako kościół biskupi dla diecezji kruszwickiej, potem przeniesionej do Włocławka i nazwanej kujawską. Mający dzięki kamiennemu budulcowi masywną sylwetę kościół jest trójnawową bazyliką z wyraźnie zaznaczoną nawą poprzeczną i aż pięcioma apsydami. We wnętrzu zachowała się chrzcielnica z XII wieku, a prowadzą do niego trzy romańskie portale. Jeden z nich posiada ślady symboliki towarzyszącej pogrzebowi, co wskazuje, że był „bramą umarłych", prowadzącą na przykościelny cmentarz.

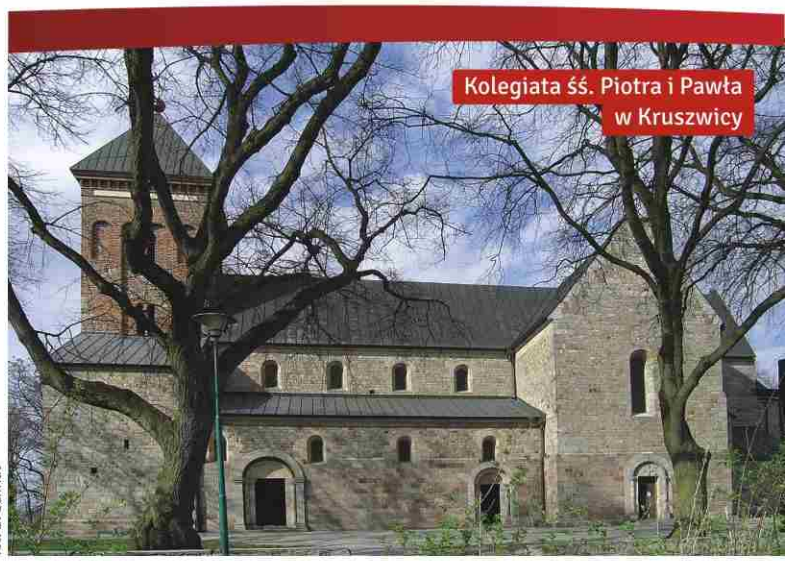

Kolegiata śś. Piotra i Pawła w Kruszwicy

fot. Z. Szmidt

Kolegiata śś. Piotra i Pawła w Kruszwicy

fot. Z. Szmidt

Pomnik wojów w Kruszwicy

fot. Z. Szmidt

RADZIEJÓW

Przed założeniem miasta w XII wieku istniał tu gród i osada. Oprócz nadania praw miejskich (w 1298 roku) Władysław Łokietek ufundował tu też klasztor franciszkanów. Klasztorny kościół Podwyższenia Krzyża Św. mieści relikty z tego okresu, zwłaszcza w części prezbiterium. Z kolei kościół parafialny pw. Wniebowzięcia NMP zbudowano za czasów Kazimierza Wielkiego, a król hojnie go uposażył. Radziejów jest związany z Łokietkiem i jego bliskimi. Podczas wygnania księcia, w latach 1299 -1304, jego żona Jadwiga ze starszymi dziećmi schroniła się w domu mieszczanina Gerka, za co ten został potem wynagrodzony urzędem wójta. O Władysławie Łokietku przypomina w Radziejowie jego granitowy pomnik, a co roku odbywa się tu Jarmark Królewski.

Inne atrakcje w pobliżu:

- przez Kruszwicę przebiega wodny szlak o długości 690 km Wielka Pętla Wielkopolski **www.wielka-petla.pl**

CERTYFIKAT

PŁOWCE

Ta mała wioska zapisała się na kartach polskiej historii. Na trakcie radziejowskim i na polach wokół niej - czyli na swojej rodzinnej ziemi - 27 września 1331 roku Władysław Łokietek zaatakował najeżdżających Kujawy Krzyżaków i stoczył z nimi pierwszą walną bitwę. Starcie przebiegało w kilku etapach, nie do końca jasny jest też jego rezultat. Polskich i krzyżackich poległych na polu walki pochował Maciej, biskup włocławski. Na pamiątkę bitwy w samej wsi wzniesiono kopiec w formie kurhanu (mający przypominać o tamtym pochówku) oraz dominujący nad nim pomnik z odpowiednim napisem. Inscenizacja bitwy pod Płowcami odbywa się tu corocznie w przedostatnią niedzielę sierpnia. To największe batalistyczne wydarzenie na Szlaku Piastowskim. Poza lekcją żywej historii jest to dobra okazja do obejrzenia broni oraz technik walki z tamtego okresu.

Pomnik upamiętniający bitwę pod Płowcami

fot. Z. Szmidt

BRZEŚĆ KUJAWSKI

Najważniejszym powodem obecności miasta na Szlaku Piastowskim jest fakt prawdopodobnego urodzenia, a na pewno spędzenia dzieciństwa przez Władysława Łokietka - władcy, który ostatecznie zjednoczył Polskę z rozbicia dzielnicowego. Był on synem księcia kujawskiego Kazimierza, rezydującego w Brześciu i zapewne przyszedł na świat w tutejszym zamku. Stąd rozpoczął monarszą „karierę" zostając księciem malutkiej dzielnicy brzeskiej. Znacznie wcześniej to właśnie tutaj dziadek walczącego z Krzyżakami króla Władysława, Konrad Mazowiecki prowadził uwieńczone układem negocjacje z zakonem krzyżackim. W ich wyniku przekazał im kilka wsi, a następnie (tylko w dzierżawę) ziemię chełmińską.

Gotycki kościół farny pw. św. Stanisława Biskupa

Ufundował go książę Kazimierz Kujawski, jednak jego budowa została ukończona pod koniec panowania Łokietka, w roku 1332. Po wielu przebudowach świątynia utraciła gotycki charakter. Odzyskała go w początkach XX wieku dzięki przebudowie nawiązującej do pierwotnego stylu i opartej o odkrycia archeologiczne, co w tamtych czasach było raczej chlubnym wyjątkiem niż regułą. Portal i większa część murów korpusu kościoła pochodzą z XIV wieku. Z inną fundacją księcia Kazimierza wiąże się kolejna świątynia, kościół podominikański pozostały po zespole klasztornym. Pomimo kilkukrotnych późniejszych przebudów, także znaczna część jego murów jest oryginalna.

Kościół farny pw. św. Stanisława Biskupa w Brześciu Kujawskim

fot. Z. Szmidt

Pomnik Władysława Łokietka w Brześciu Kujawskim

fot. Z. Szmidt

Reliktem epoki ostatnich Piastów są również fragmenty miejskich murów, w kilku miejscach wbudowane we współczesne domy mieszkalne. Największego syna miasta i władcę zapisanego chlubnie w polskiej historii upamiętnia stojący w rynku pomnik, odsłonięty w roku 2008.

WŁOCŁAWEK

Gród założony nad Wisłą w okresie panowania Mieszka I, okres szczytowego rozkwitu przeżył za Bolesława Chrobrego. Najpóźniej w połowie XII wieku Włocławek był stałą siedzibą biskupstwa kujawskiego. Zwiedzający Szlak Piastowski powinien tu odwiedzić szczególnie katedrę i miejskie muzeum.

Katedra pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny

Pierwszą romańską katedrę zbudowano w połowie XII wieku poza obrębem powstałego później miasta. Stanęła na wiślanej skarpie, na miejscu dawniejszego drewnianego kościoła. Po jej zniszczeniu w okresie wojen z Krzyżakami, Kazimierz Wielki rozpoczął w roku 1340 wznoszenie trójnawowej gotyckiej katedry. Budowa trwała aż do początków XV wieku. Mury korpusu świątyni są oryginalne, natomiast jej dzisiejszy wygląd jest rezultatem kolejnych przebudów i dodatkowych inwestycji (jak młodsze kaplice). W wystroju dominuje neogotyk, który dość dobrze komponuje się z historycznym założeniem. Katedra jest pełna skarbów sztuki z późniejszych okresów: wśród nich jest nagrobek biskupa Piotra z Bnina dłuta Wita Stwosza.

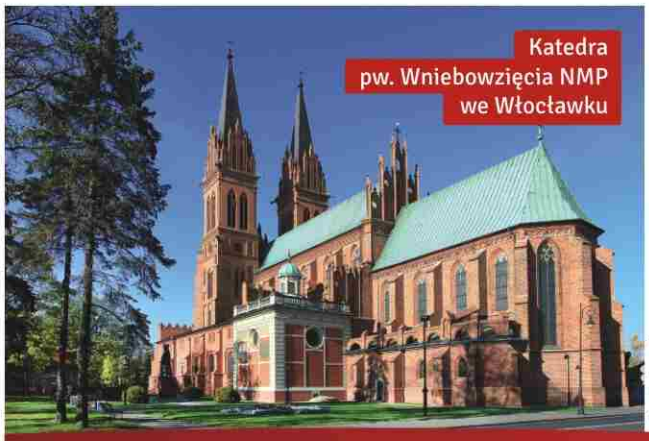

Katedra pw. Wniebowzięcia NMP we Włocławku

fot. Z. Szmidt

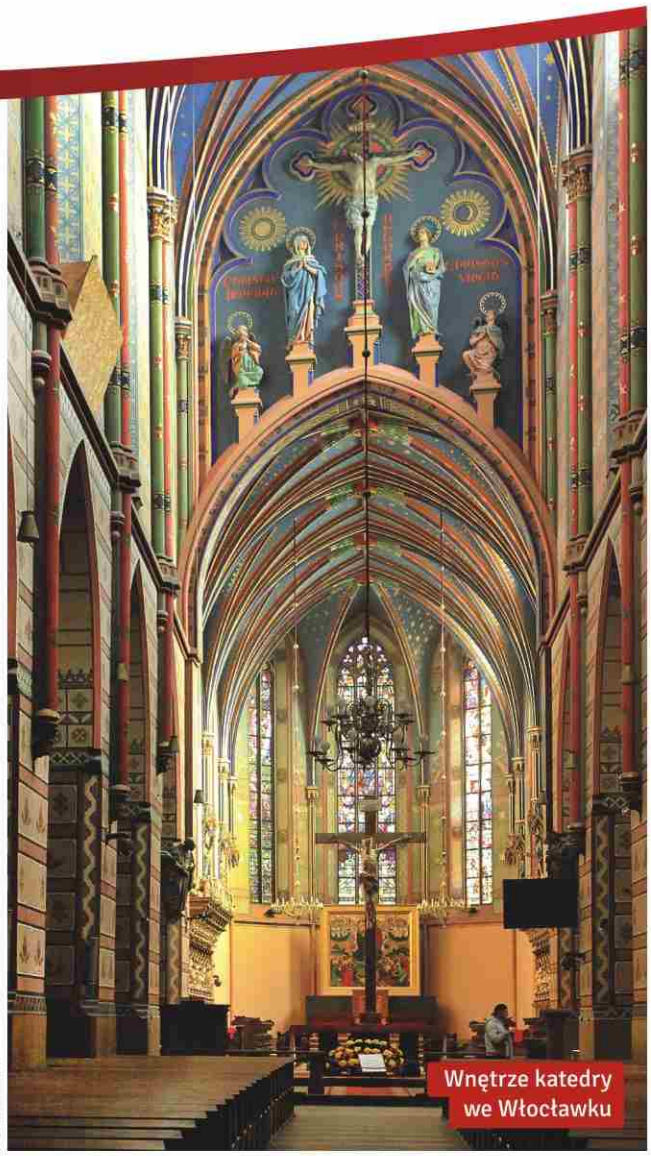

Wnętrze katedry we Włocławku

fot. Z. Szmidt

Muzeum Historii Włocławka

Znajduje się w dwóch zabytkowych kamienicach przy Starym Rynku. Wystawa historyczna na parterze w części obejmuje świadectwa z okresu piastowskiego, w tym fragmenty wału grodowego, uzbrojenie rycerskie z okresu bitwy pod Płowcami oraz wyroby rzemieślnicze z terenu powstałego w XIII wieku miasta.

Muzeum Historii Włocławka

fot. Z. Szmidt

KOWAL

Pomnik Kazimierza Wielkiego

To niewielkie miasteczko jest ostatnim punktem na głównej trasie Szlaku Piastowskiego. Ma też związek z ostatnim koronowanym przedstawicielem dynastii. Na tutejszym - nieistniejącym już - zamku, wówczas jednej z rezydencji kujawskich książąt, urodził się w roku 1310 Kazimierz Wielki. Obok zwiedzenia kościoła św. Urszuli, którego najstarsze fragmenty (zakrystia) pochodzą z czasów tego króla, turysta może pożegnać się ze szlakiem pod jego monumentalnym pomnikiem w nowo założonym parku. Odsłonięto go w roku 2010, w siedemsetlecie urodzin tego, który „zostawił Polskę murowaną".

Szlak Piastowski - Trasa Północ - Południe

Przebieg trasy:

Wągrowiec > Łekno > Tarnowo Pałuckie > Żnin > Wenecja > Biskupin > Gąsawa > Gniezno > Kłecko > Grzybowo > Giecz > Pyzdry > Ląd nad Wartą > Konin > Kalisz

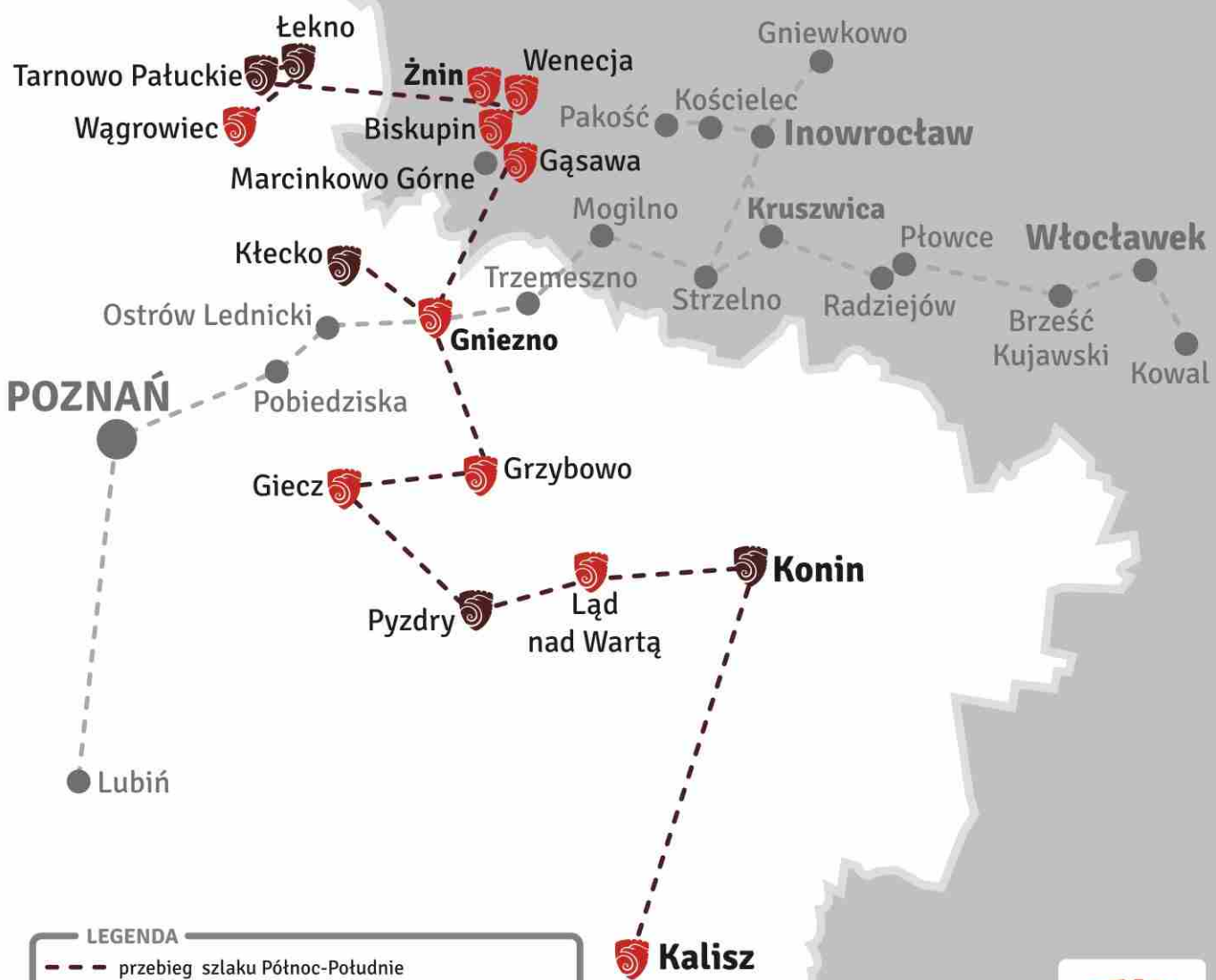

LEGENDA

- przebieg szlaku Północ-Południe
- obiekty gwarantowane Szlaku Piastowskiego
- obiekty aspirujące do wpisania na Szlak Piastowski - pewne ograniczenia w dostępności obiektu lub niewystarczająca oferta turystyczna

WĄGROWIEC

W powiatowym mieście na Pałukach znajdują się dwa obiekty Szlaku Piastowskiego. Jeden z nich (klasztor) ma historyczną metrykę, drugi (muzeum) oferuje turyście uporządkowaną wiedzę.

Zespół dawnego opactwa cystersów

Klasztor założył pierwotnie w pobliskim Łeknie w roku 1153 Zbylut z rodu Pałuków, jeden z możnowładców wielkopolskiego państwa Mieszka Starego i jego bliski współpracownik. To łekneńscy cystersi założyli Wągrowiec i doprowadzili do nadania mu praw miejskich, być może w ostatnich latach epoki piastowskiej. Pod koniec XIV wieku przenieśli tu także siedzibę opactwa i rozpoczęli budowę dużego kompleksu klasztornego. Pierwszy klasztor wągrowiecki zbudowano w stylu gotyckim. W XVIII wieku, po pożarze odbudowano go w stylu barokowym i w tej formie kompleks przetrwał do dziś. Wągrowiec należał do szarych mnichów niemal do końca XVIII wieku. W tym okresie w mieście urodził się, wychował i otrzymał początkową edukację ksiądz Jakub Wujek, tłumacz Biblii na język polski. W roku 1835 opactwo zlikwidowały władze pruskie, a kościół przejęła parafia. Podczas walk o Wągrowiec w roku 1945 kościół i klasztor zostały spalone. Odbudowano je w skromniejszej formie. Zespół budynków stanowi jednolity blok zbudowany na planie prostokąta i otaczający kwadratowy wirydarz z piętrowymi krużgankami. Ostatnio władze kościelne przekazały klasztor paulinom z Częstochowy. Dzięki nim odżyło tu życie zakonne.

Zespół dawnego opactwa cystersów w Wągrowcu

fot. arch. Urzędu Miasta w Wągrowcu

Muzeum Regionalne

Mieści się w dawnej rezydencji opata klasztoru, tzw. opatówce. Najstarsza część jego zbiorów dotyczy dziejów opactwa i miasta, w tym ich początków sięgających epoki piastowskiej. Muzeum dotychczas nie posiadało odrębnych ekspozycji odnoszących się do tematyki piastowskiej. Jednak prowadzi badania archeologiczne i projekty edukacyjne, współpracuje w tworzeniu wystaw tematycznych dotyczących najdawniejszych czasów lokalnej historii oraz organizuje dla chętnych zwiedzanie obiektów historycznych w Wągrowcu i okolicy miasta, m.in. kościoła w Tarnowie Pałuckim i miejsca archeologicznego w Łeknie.

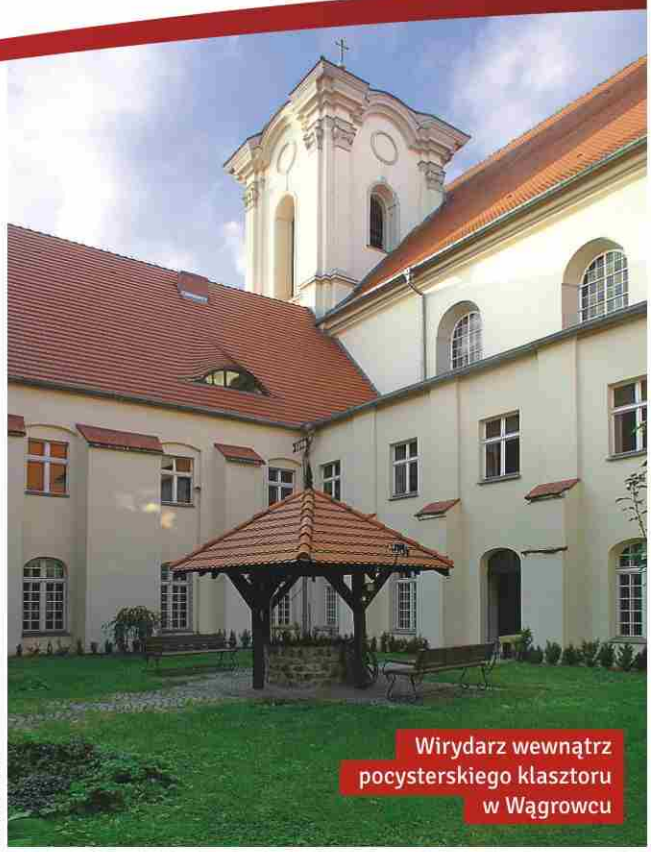

Wirydarz wewnątrz pocysterskiego klasztoru w Wągrowcu

fot. Z. Szmidt

Muzeum Regionalne w dawnej opatówce w Wągrowcu

fot. Z. Szmidt

Inne atrakcje w pobliżu:

- kościół farny pw. św. Jakuba
- skrzyżowanie rzek Wełny i Nielby
- grobowiec - piramida rotmistrza Łakińskiego
- strażacka wieża tzw. „Wspinalnia”

ŁEKNO i TARNOWO PAŁUCKIE

Wykopaliska archeologiczne

We wsi w pobliżu Wągrowca znajduje się miejsce wykopalisk archeologicznych. Potwierdziły one istnienie tu w X wieku ważnego grodu piastowskiego. Na jego opuszczonym terenie zbudowano w połowie XII wieku pierwotny klasztor cysterski, potem przeniesiony do Wągrowca. Mnisi z Łekna zakładali kolejne klasztory w piastowskiej Wielkopolsce (w Lądzie i Obrze) oraz brali aktywny udział w chrystianizacji Prus. Ze względu na konieczność zabezpieczenia, oryginalne relikty grodu i opactwa w Łeknie znajdują się pod warstwą ziemi. Na powierzchni „reprezentuje je" kamienna rekonstrukcja zarysu fundamentów kościoła. Do czasu utworzenia wystawy archeologicznej lub trasy zwiedzania obiekt w Łeknie oczekuje na formalny wpis do Szlaku. U kresu epoki piastowskiej łekneńscy cystersi zbudowali dla obsługi ludności kościół w Tarnowie Pałuckim, prawdopodobnie najstarszą zachowaną do dziś drewnianą świątynię w Polsce.

Zarys fundamentów grodu i opactwa w Łeknie

fot. Z. Szmidt

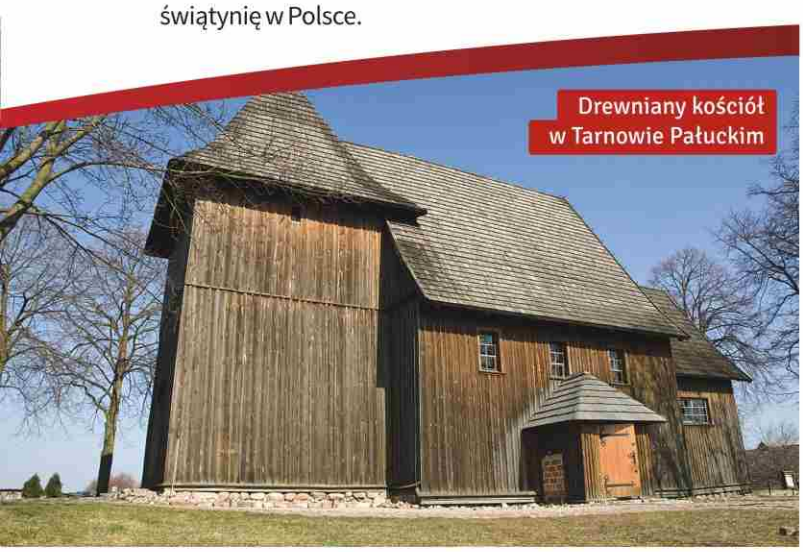

Drewniany kościół w Tarnowie Pałuckim

fot. arch. Urząd Gminy w Wągrowcu

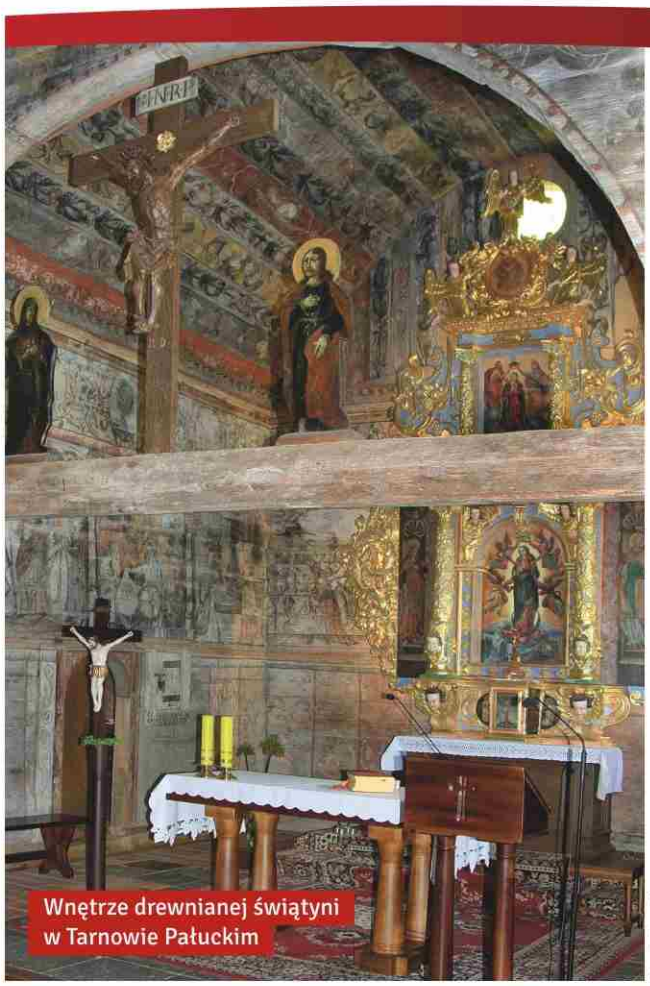

Wnętrze drewnianej świątyni w Tarnowie Pałuckim

fot. Z. Szmidt

Baszta ratuszowa w Żninie

fot. Z. Szmidt

ŻNIN

Muzeum Ziemi Pałuckiej

Osiedle w miejscu dzisiejszego miasta ma dłuższą historię. Od X wieku było ufortyfikowanym grodem, a od początku wieku XII do rozbiorów Polski - ośrodkiem dóbr arcybiskupa gnieźnieńskiego. Z tego tytułu Żnin - jako centrum „prowincji" - występuje w bulli gnieźnieńskiej Innocentego II wraz z niemal 30 pobliskimi wsiami. Dla zwiedzającego Szlak najciekawszym miejscem jest muzeum mieszczące się w gotyckiej baszcie ratuszowej. Umieszczono tu wystawę historyczną, której duża część obejmuje czasy wczesnego średniowiecza. Muzeum pracuje nad wystawą tematyczną na temat bulli gnieźnieńskiej, która pokaże miejsce Kościoła w strukturze państwa Piastów i źródła jego utrzymania.

WENECJA

Ruiny zamku

Wieś położona nad Jeziorem Żnińskim jest znana głównie ze skansenu kolei wąskotorowej. Obok stacji widać ruiny wielkiego zamku Mikołaja Nałęcza. Zbudowano go kilka lat po zakończeniu epoki piastowskiej, wykorzystując techniki i plany typowe dla czasów Kazimierza Wielkiego, warto go więc obejrzeć. Najciekawszą dla dzieci może być wystawa rekonstrukcji średniowiecznych machin oblężniczych (w skali 1:1). Takimi samymi zniszczono kiedyś zamek, toteż przeko-nanie się podczas pokazu o ich niszczycielskiej sile to dobra okazja do żywej lekcji historii.

Ruiny zamku w Wenecji

fot. arch. Starostwa Powiatowego w Żninie

Średniowieczne machiny oblężnicze w Wenecji

fot. arch. Starostwa Powiatowego w Żninie

Rekonstrukcja osady w rezerwacie archeologicznym w Biskupinie

fot. Z. Szmidt

Łódź spacerowa w rezerwacie archeologicznym w Biskupinie

fot. Z. Szmidt

BISKUPIN

Rekonstrukcja wioski wczesnopiastowskiej

To miejsce - „polskie Pompeje" - zna każdy, kto choć trochę interesuje się historią. Zrekonstruowana osada sprzed ponad dwóch i pół tysiąca lat oraz pokazująca życie w niej wystawa muzealna tworzą największy i najciekawszy rezerwat archeologiczny w kraju. Historia Biskupina obejmuje też czasy Piastów. Najpierw w wiekach X i XI na półwyspie istniał niewielki gródek. Potem - jako wieś - Biskupin należał do dóbr arcybiskupów gnieźnieńskich, od których wziął swe dzisiejsze imię. O tym okresie przypomina rekonstrukcja osady rzemieślniczej złożona z kilkunastu chat oraz część wystawy w muzeum. Zwiedzający znajdzie tam model biskupińskiego gródka, plansze i eksponaty zabytkowe (jak relikwiarz z XI wieku). Zbudowana na potrzeby nagrywanego tu filmu „Stara baśń. Kiedy słońce było bogiem" rekonstrukcja kmiecej chaty Wisza także nawiązuje do legendy fundacyjnej rodu i państwa Piastów. Rezerwat w Biskupinie ma status Pomnika Historii.

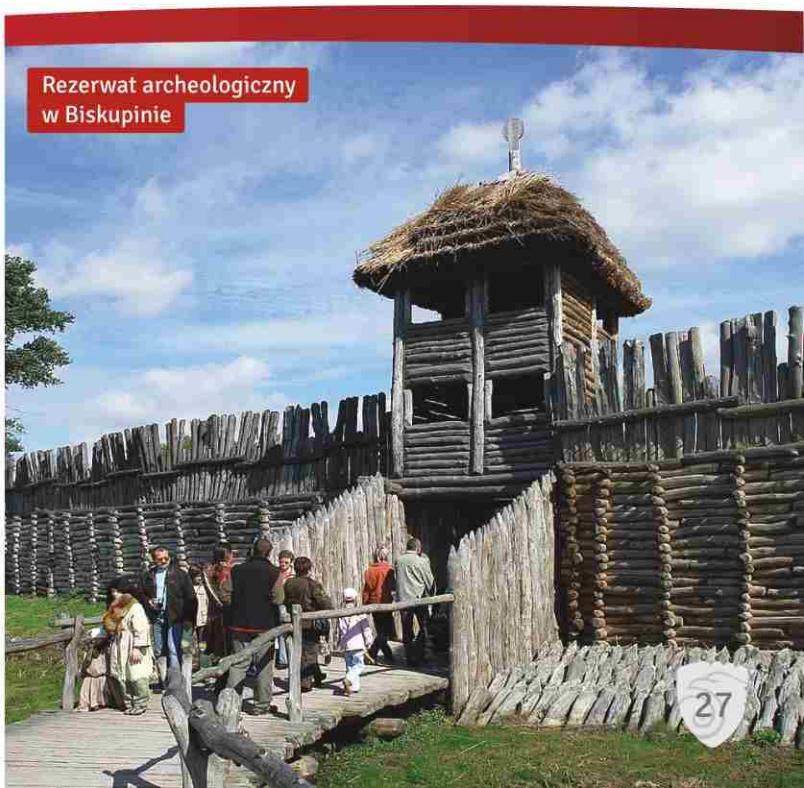

Rezerwat archeologiczny w Biskupinie

fot. Z. Szmidt

GĄSAWA

Pomnik Leszka Białego

To miejsce zapisane tragicznie w historii Piastów: w pobliskim Marcinkowie Górnym w roku 1227 zamordowano z zasadzki uciekającego z Gąsawy po zdradzieckim napadzie seniora rodu i zwierzchniego władcę Polski, księcia Leszka Białego. W samej Gąsawie o mało nie stracił też życia książę śląski Henryk Brodaty, kolejny piastowski senior. O zamachu przypomina pomnik księcia Leszka na koniu ze zdradziecką strzałą w plecach, ustawiony w domniemanym miejscu jego śmierci. Na kamiennych fundamentach starszej świątyni, pamiętającej czasy Piastów, zbudowano drewniany gąsawski kościół parafialny Świętego Mikołaja. Jego wspaniałe polichromie są perełką sztuki malarskiej i koniecznie należy je zobaczyć.

KŁECKO

Pozostałości grodu

Na trasie z Wągrowca do Gniezna, przy wjeździe do miasteczka widoczny jest mały pagórek otoczony ogrodzeniem. Kryje on zakryte warstwą ziemi pozostałości piastowskiego grodu pierścieniowego z połowy X wieku. Stąd pochodzi też tzw. skarb kłecki, zbiór srebrnych monet, zdeponowany w poznańskim muzeum archeologicznym. Pod grodem rozegrała się w roku 1308 bitwa pomiędzy rycerstwem wielkopolskim i śląskim, popierającym dążenia swoich piastowskich książąt do władania Wielkopolską. Kilka lat później gród zniszczyli Krzyżacy.

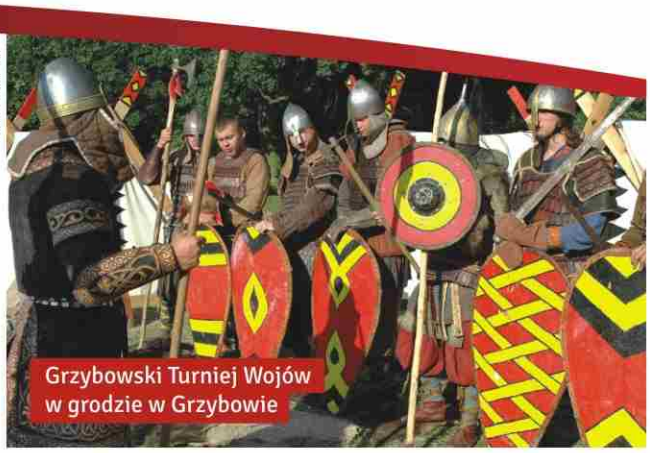

fot. Z. Szmidt

Grzybowski Turniej Wojów w grodzie w Grzybowie

Inne atrakcje w pobliżu:

- Muzeum Regionalne im. Dzieci Wrzesińskich we Wrześni

Pomnik księcia Leszka Białego w Marcinkowie Górnym

fot. arch. Starostwa Powiatowego w Żninie

GRZYBOWO

Gród

Jeden z najpotężniejszych piastowskich grodów istniał tu krótko, po czym został niemal zupełnie zapomniany. Jednak przez wieki zachował się do naszych czasów porośnięty zagajnikiem dawny wał grodowy, ukazujący zarówno potęgę dawnych fortyfikacji, jak i duży, niemal pięciohektarowy teren, który one obejmowały. Badania archeologiczne podjęto dopiero po roku 1930 z inicjatywy amatora-pasjonata, Olgierda Brzeskiego. Pozwoliły one ustalić, że pierwszy gród grzybowski zbudowany przed rokiem 930 był znacznie mniejszy, miał średnicę około 40 metrów. Dopiero w ramach wielkich inwestycji podjętych przez Mieszka I po połowie X wieku powstał drugi gród o znacznie silniejszych fortyfikacjach i większej liczbie mieszkańców. Został on opuszczony już w XI wieku i od tej pory nie odgrywał już żadnego znaczenia. Dziś część wału grodowego z bramą została zrekonstruowana. Znajduje się w niej wystawa prezentująca oryginalne fragmenty jego konstrukcji oraz techniki i narzędzia wykorzystywane w pracy archeologów. Natomiast pusty płaski teren otoczony wałem był przez długie lata miejscem corocznego zjazdu wojowników słowiańskich, jednej z największych imprez miłośników żywej historii. Zainicjowało je miejscowe stowarzyszenie przyjaciół grodu, którego członkami są mieszkańcy wsi Grzybowo, pobliskiej Wrześni i kilku innych miejscowości. Dziś na grodzie odbywa się mniejsza impreza: Grzybowski Turniej Wojów.

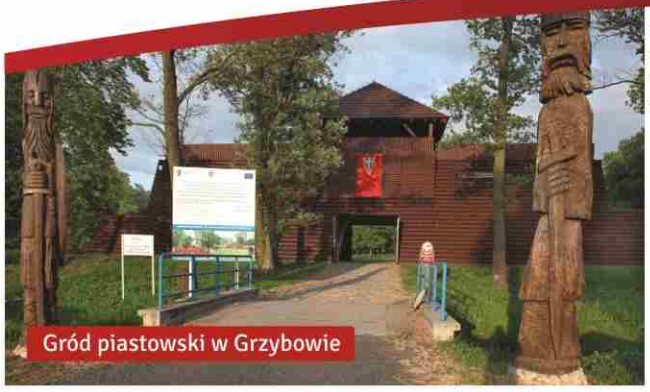

Gród piastowski w Grzybowie

fot. Z. Szmidt

GNIEZNO

Opis atrakcji przedstawiono na stronach 12-14

GIECZ

W małej wiosce blisko Środy Wielkopolskiej znajdują się dwa obiekty Szlaku Piastowskiego, jednak o bardzo różnym znaczeniu.

Wystawa prezentująca historię grodu w Gieczu

fot. Z. Szmidt

Fundamenty palatium w Gieczu

fot. Z. Szmidt

Rekonstrukcja osady w rezerwacie archeologicznym w Gieczu

fot. Z. Szmidt

Rezerwat archeologiczny „Gród Piastowski w Gieczu”

Położony na półwyspie nieistniejącego już jeziora, obejmuje pozostałości dawnego potężnego grodu Piastów. Pierwszy gród w tym miejscu zbudowano jeszcze przed objęciem terenu przez „państwo gnieźnieńskie”, bo w połowie IX wieku. Był on ośrodkiem miejscowego plemienia. Poprzednicy Mieszka I lub on sam rozbudowali go w pierwszej połowie X wieku. Za panowania Mieszka i Bolesława Chrobrego Giecz był jednym z głównych ośrodków wojskowych potężniejącej monarchii oraz jedną z siedzib władcy. O znaczeniu militarnym grodu świadczy wzmianka w kronice Galla Anonima na temat zbrojnych utrzymywanych w okręgu gieckim: miało to być 300 pancernych i 2000 tarczowników. Wymiary grodu, potęga jego wału oraz odkryte pozostałości niedokończonego palatium, podobnego do tych w Poznaniu i na Ostrowie Lednickim, wskazują na funkcję monarszej rezydencji. Poza zespołem mieszkalnym w grodzie zbudowano również okazały kamienny kościół. Giecz posiadał podgrodzie oraz otwartą osadę targową poza obrębem fortyfikacji. Podczas najazdu czeskiego Brzetysława gród został zajęty, a jego mieszkańcy uprowadzeni do Czech. Później Giecz jeszcze długo był grodem kasztelańskim, jednak nigdy już nie osiągnął takiego znaczenia jak poprzednio. Jego zadania administracyjne przejęło po połowie XIV wieku starostwo w Pyzdrach, a w dawnym grodzie pozostał kościół (dziś zastąpiony innym), który nadal służył parafii. Zwiedzający może tu obejść podstawę dawnego wału grodowego o wciąż imponujących rozmiarach, zobaczyć fundamenty palatium i obejrzeć wystawę prezentującą historię grodu i jego mieszkańców.

Kościół św. Mikołaja

Niewielka i skromna w formie kamienna świątynia z maleńkim prezbiterium i miniaturową apsydą została zbudowana w stylu romańskim. Znajdowała się w centrum osady targowej przy grodzie gieckim i służyła potrzebom religijnym jej mieszkańców. Wzniesiono ją prawdopodobnie na przełomie X i XI wieku, w okresie największego rozkwitu grodu. Dzisiejszy kościół jest późniejszy, bo z końca XII wieku, jednak stoi na fundamentach poprzedniego (zapewne zniszczonego) i wbudowano w niego niektóre starsze elementy. Kościołek ma prosty wystrój, jednak prezentuje pierwotną romańską formę pozbawioną późniejszych przybudówek, co jest w Polsce rzadkością. Dzięki temu zwiedzający go mogą sobie wyobrazić pierwsze polskie świątynie typu parafialnego.

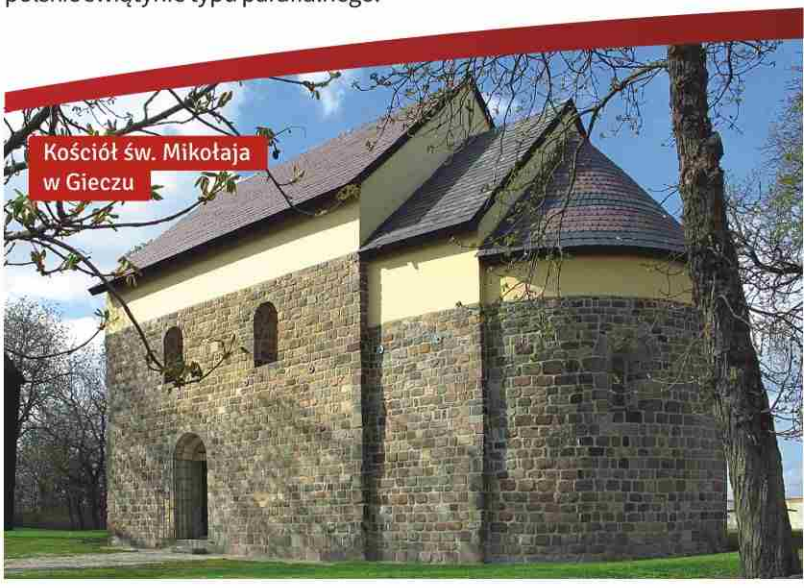

Kościół św. Mikołaja w Gieczu

fot. Z. Szmidt

PYZDRY

Muzeum

Na wpis do Szlaku czeka miasteczko założone przez Bolesława Pobożnego w połowie XIII wieku, które odgrywało niegdyś ważną rolę w Wielkopolsce. To tam szlachta wielkopolska na zjeździe w roku 1318 wsparła starania Łokietka o koronę. Stamtąd też w roku 1331 królewicz Kazimierz uciekł w ostatniej chwili przed atakującymi z zaskoczenia Krzyżakami. Będąc królem, zbudował w Pyzdrach jeden z największych wówczas polskich zamków. Zamek nie zachował się. Czasy piastowskie pamięta kościół parafialny, lecz w jego wystroju nic nie przypomina o tej epoce i jej wydarzeniach. Natomiast nawiązują do nich najstarsze eksponaty wystawy w miejscowym muzeum (w budynku po klasztorze z również piastowskim rodowodem), w tym makieta zamku.

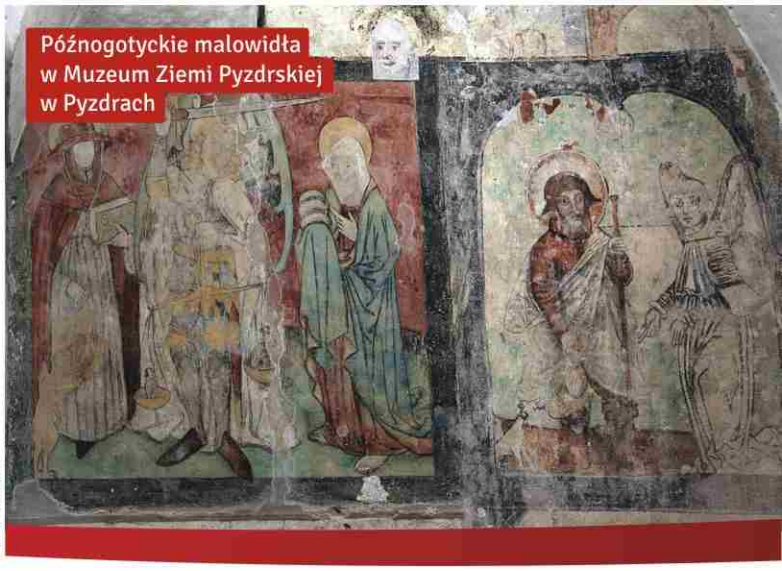

Późnogotyckie malowidła w Muzeum Ziemi Pyzdrskiej w Pyzdrach

fot. Z. Szmidt

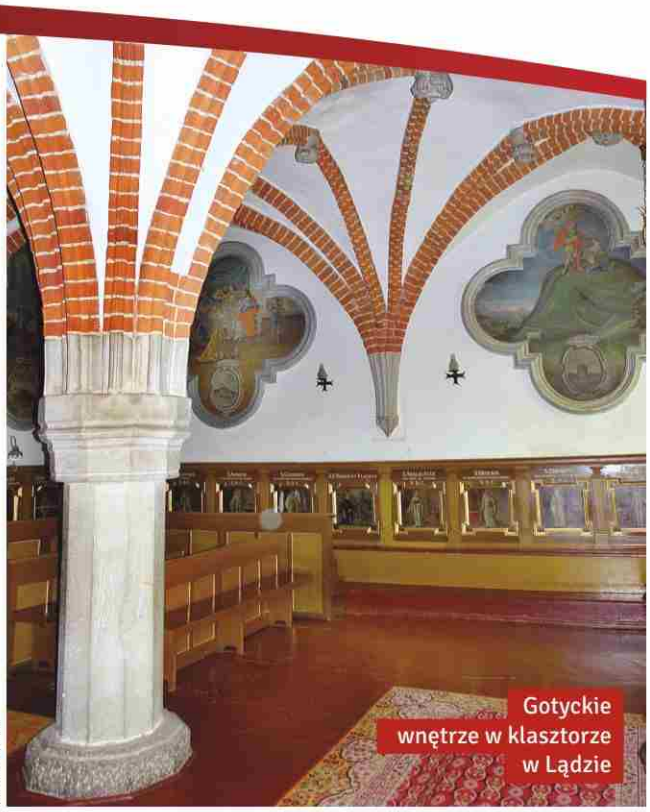

Gotyckie wnętrze w klasztorze w Lądzie

fot. Z. Szmidt

LĄD NAD WARTĄ

Zespół dawnego opactwa cystersów

Już przed fundacją klasztorną na prawym brzegu Warty funkcjonował piastowski gród obronny. W wieku XII był on ośrodkiem kasztelanii, a jego rangę potwierdza bulla gnieźnieńska Innocentego II z roku 1136, w której nazywany jest Lenda. Gród zniszczono w II połowie XIII wieku podczas walk między Piastami wielkopolskimi a kujawskimi. Prace archeologiczne pozwoliły odsłonić liczne jego relikty, w tym pozostałości kaplicy grodowej i kościoła na podgrodziu. W roku 1175 lub niedługo później na zachód od grodu Mieszko III Stary ufundował klasztor cysterski. Zasiedlili go niemieccy mnisi wysłani z wcześniej założonego klasztoru w Łeknie. Klasztor był od początku wspierany przez fundatora i następnych wielkopolskich Piastów. Świadczą o tym cenne dary, jak patena lądzka (dziś w Kaliszu) i darowizna kilkunastu wsi. Dzięki temu mecenatowi opactwo szybko stało się znaczącym ośrodkiem kultury oraz centrum rozwoju okolicy, wprowadzając nowe techniki zagospodarowania i uprawy ziemi. Lądzcy mnisi, obok braci z Łekna brali udział w chrystianizacji Prusów, podejmowanej w XIII wieku z inicjatywy książąt piastowskich. W klasztorze odbywały się

Pocysterski klasztor w Lądzie nad Wartą

fot. arch. Starostwa Powiatowego w Słupcy

Inne atrakcje w pobliżu:

- Ośrodek Edukacji Przyrodniczej w Lądzie
- dawny pałac biskupów poznańskich w Ciążeniu
- przez Pyzdry i Ląd przebiega wodny szlak o długości 690 km Wielka Pętla Wielkopolski **www.wielka-petla.pl**
- przez Pyzdry i Ląd przebiega Nadwarciański Szlak Rowerowy

spotkania członków dynastii, niektóre o charakterze politycznym. Tu dzięki mediacji Przemysła II sieradzki książę Leszek i kujawski Ziemowit zakończyli konflikt między sobą. Po spustoszeniu klasztoru przez Krzyżaków w roku 1331 mnisi odbudowali go ze wsparciem wielkopolskich rodów rycerskich - już w stylu gotyckim. Formę gotycką zachowała część wnętrz klasztornych dolnej kondygnacji, w tym kapitularz i oratorium św. Jakuba Apostoła Starszego. Dzisiejszy wygląd kościoła Najświętszej Marii Panny i św. Mikołaja oraz większości wnętrz kompleksu jest wynikiem barokowej przebudowy, którą przeprowadzono w XVII i XVIII wieku. Najbardziej widocznymi śladami tej epoki są: monumentalna kopuła kościoła autorstwa Pompeo Ferrariego i malowidła Adama Swacha w reprezentacyjnej Sali Opackiej dziś bibliotece. Opactwo skasowały władze carskie w roku 1819, a po powstaniu styczniowym urzędnicy rosyjscy wygnali stąd kapucynów czynnie wspierających powstańców. Przez krótki okres budynki służyły tylko parafii, by w roku 1921 stać się klasztorem salezjańskim. Dziś salezjanie prowadzą tu swoje seminarium duchowne. Pocysterski zespół klasztorny w Lądzie od roku 2009 ma status Pomnika Historii.

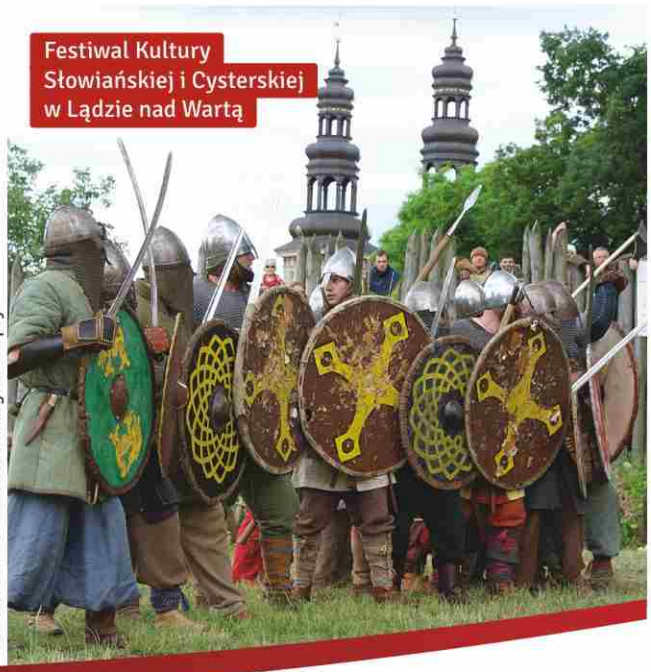

Festiwal Kultury Słowiańskiej i Cysterskiej w Lądzie nad Wartą

fot. arch. Starostwa Powiatowego w Słupcy

KONIN

Słup koniński

Stoi tu historyczny słup drogowy. Jego dzisiejsze usytuowanie w sąsiedztwie kościoła farnego nie jest oryginalne: przeniesiono go tu przed niespełna 200 laty z okolic dawnego zamku. Ponad dwuipółmetrowy słup przypominający kształtem kręgiel postawił w Koninie - jak głosi łacińska inskrypcja - w roku 1151 kasztelan Piotr. Był to prawdopodobnie współpracownik Bolesława Krzywoustego Piotr Włostowic, choć niektórzy historycy wskazują bardziej znanego zarządzającego Kujawami Piotra Wszeborowica. Być może słup ma swoją prehistorię: mógł zostać „przetworzony" ze znacznie starszej, może nawet celtyckiej, pogańskiej rzeźby, która była przedmiotem kultu. W kształcie i roli, którą nadano mu w Koninie ten romański monument jest związany z komunikacją. Stał bowiem przy trakcie w miejscu, gdzie wyznaczono połowę drogi między ważnymi grodami piastowskiej monarchii: Kaliszem a Kruszwicą. **Słup koniński jest najstarszym znakiem drogowym na ziemiach polskich** i jednym z nielicznych średniowiecznych zabytków tego rodzaju w całej Europie.

Historyczny słup drogowy w Koninie

fot. Z. Szmidt

Inne atrakcje w pobliżu:

- starówka Konina z parkiem i Bulwarem Nadwarciańskim
- Muzeum Okręgowe w Koninie-Gosławicach
- sanktuarium maryjne w Licheniu
- przez Konin przebiega wodny szlak o długości 690 km Wielka Pętla Wielkopolski **www.wielka-petla.pl**
- przez Konin przebiega Bursztynowy Szlak Rowerowy oraz Nadwarciański Szlak Rowerowy

KALISZ

O tym mieście często czytamy jako o najstarszym znanym osiedlu na ziemiach polskich. Powodem jest wzmianka o „mieście" Calisia w dziele geografa Ptolemeusza z II w. n. e. Choć znaleziono tu pozostałości osiedli i dowody rozwiniętego handlu z tej epoki, jednak o ową tajemniczą Calisię od lat spierają się historycy, geografowie i archeolodzy. Natomiast bez wątpienia miejsce to posiada historię słowiańską i piastowską.

Zawodzie - rezerwat archeologiczny

W oddaleniu od dzisiejszego centrum już w wieku IX funkcjonował niewielki gród plemienny. W X wieku - zapewne krótko po opanowaniu tego obszaru przez Piastów - został on znacznie rozbudowany. Zadaniem grodu była osłona i kontrola krzyżujących się tu szlaków handlowych tworzonego państwa, a jego zarządca administrował południowo-wschodnią częścią ówczesnej Polski. Krótko po roku 1000 gród kaliski posiadał już dwa ufortyfikowane człony, a niedługo potem zbudowano tu pierwszy kościół. Szybko wzrosła liczba ludności w okolicy grodu i - podobnie jak w Gnieźnie czy Poznaniu - powstała sieć osiedli obsługujących centralny ośrodek. Przełomowym momentem w dziejach Kalisza było zajęcie go w roku 1146 przez wielkopolskiego księcia Mieszka III Starego i ustanowienie w grodzie książęcej siedziby. Mieszko preferował Kalisz - przebywał tu najczęściej, wybudował kamienną kolegiatę św. Pawła, założył mennicę. Po śmierci w roku 1202 książę został tu pochowany. W czasie bratobójczej wojny między Piastami wielkopolskimi i śląskimi w roku 1233 stary gród kaliski zdobyli i zniszczyli Ślązacy Henryka Brodatego. Nowy gród wzniesiono w innym miejscu, a stary - choć odbudowany - nie odzyskał już stołecznego znaczenia. Ostatecznie zniszczyli go Krzyżacy oblegający Kalisz w roku 1331. Archeolodzy odkryli tu liczne relikty, w tym fundamenty i przyziemie kościoła grodowego. Do zwiedzania udostępnia je rezerwat archeologiczny. Obok oryginalnych pamiątek specjalnie dla turystów zbudowano szereg rekonstrukcji: zespół bramy, fragment fortyfikacji grodowych, grób kurhanowy oraz siedem budynków mieszkalnych różnego typu. Goście mogą też obejrzeć multimedialną wystawę o dziejach miejsca oraz makiety grodu i kolegiaty.

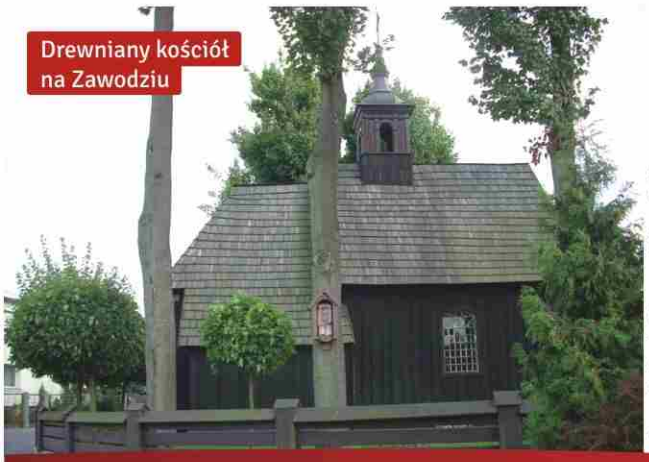

Drewniany kościół na Zawodziu

fot. arch. Urzędu Miasta w Kaliszu, M. Hertmann

Jarmark archeologiczny w rezerwacie archeologicznym na Zawodziu

fot. Z. Szmidt

Łódź spacerowa w rezerwacie archeologicznym na Zawodziu

fot. arch. Urzędu Miasta w Kaliszu, M. Machowicz

Muzeum Okręgowe Ziemi Kaliskiej

To jedno ze starszych muzeów w Polsce, powstałe w roku 1914 z połączenia dwóch wcześniejszych kolekcji. W jego różnorodnych zbiorach zwiedzającego Szlak Piastowski zainteresują dwie wystawy. Pierwsza nazywa się „Z pra-dziejów Kalisza i okolic". Obok starszych eksponatów, pochodzących m.in. z okresu rzymskiego, prezentuje ona znaleziska z kaliskiego grodu na Zawodziu. Najcenniejszym z nich jest romańska płyta nagrobna Mieszka III (+1202), a może nawet jego wcześniej zmarłego syna Mieszka (+1193). Jest to najstarszy zachowany nagrobek władcy w Polsce. Niektóre eksponaty drugiej wystawy („Z dziejów Kalisza") także odnoszą się do czasów piastowskich. Jej pierwszą część „Miasto książęce i królewskie" rozpoczynają zbiory ukazujące funkcjonowanie Kalisza w okresie między jego lokacją a śmiercią Kazimierza Wielkiego. Są tu plansze ilustrujące „przenosiny miasta" w okresie lokacji, dokumenty królewskie, plany i rysunki ważniejszych budowli z tego okresu oraz mapy kasztelanii, a później województwa kaliskiego, które utworzył Kazimierz Wielki.

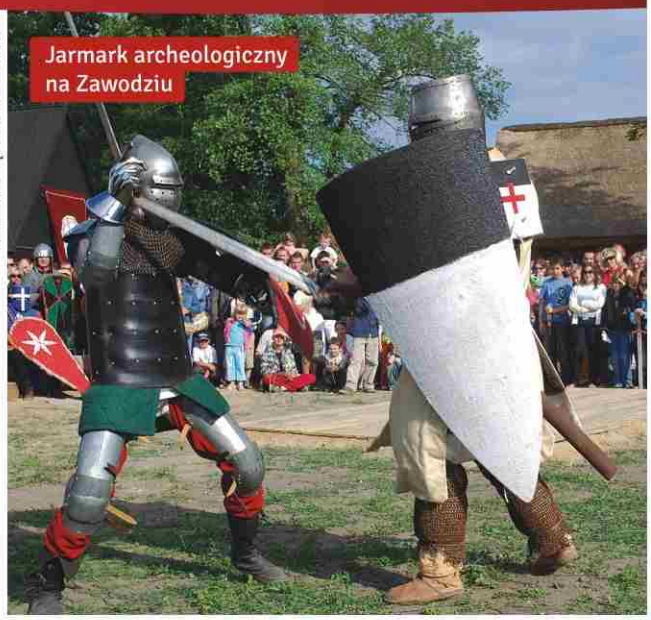

Jarmark archeologiczny na Zawodziu

fot. arch. Urzędu Miasta w Kaliszu

Katedra św. Mikołaja w Kaliszu

Fundatorem kościoła - wówczas kaliskiej fary - był książę Bolesław Pobożny, który rezydował głównie w Kaliszu i w roku 1257 dokonał lokacji miasta. Świątynię wzniesiono z cegły, nadając jej formę gotyckiej bazyliki. W roku 1343 w obecności króla Kazimierza Wielkiego ogłoszono tu tzw. pokój kaliski z Krzyżakami. Traktat przywracał Polsce Kujawy i przypominał pierwotne prawa Piastów do Pomorza, pozostającego we władaniu Zakonu. Jeszcze za panowania ostatniego Piasta w kaliskiej farze zebrał się synod polskich biskupów. Później kościół na długo przejęli zakonnicy (kanonicy laterańscy), a obok niego wzniesiono ich klasztor. W XV wieku świątynia uzyskała godność kolegiaty. W XIX-wieku była konkatedrą biskupstwa kujawsko-kaliskiego, a w roku 1992 - w związku z powstaniem diecezji kaliskiej - została jej kościołem katedralnym.

Wnętrze katedry św. Mikołaja w Kaliszu

fot. Z. Szmidt

Inne atrakcje w pobliżu:

- sanktuarium św. Józefa w Kaliszu
- zespół cmentarzy historycznych w Kaliszu
- urządzenia hydrotechniczne na Prośnie
- Muzeum Historii Przemysłu w Opatówku
- Dworek Marii Dąbrowskiej w Russowie
- zespół pałacowo-parkowy w Lewkowie
- przez Kalisz przebiega: Transwielkopolska Trasa Rowerowa oraz Bursztynowy Szlak Rowerowy

Szlak Piastowski - Trasy tematyczne

Trasa biograficzna wielkich Piastów:
Poznań > Ostrów Lednicki > Gniezno > Radziejów > Płowce > Brześć Kujawski > Kowal > Kalisz

Trasa początków chrześcijaństwa w Polsce:
Poznań > Pobiedziska > Ostrów Lednicki > Gniezno > Trzemeszno > Mogilno > Biskupin > Żnin > Łekno > Wągrowiec

Piastowska trasa archeologiczna:
Kalisz > Grzybowo > Giecz > Poznań > Ostrów Lednicki > Biskupin

Trasa mnichów i klasztorów:
Lubiń > Ląd nad Wartą > Trzemeszno > Mogilno > Strzelno > Gniezno > Wągrowiec

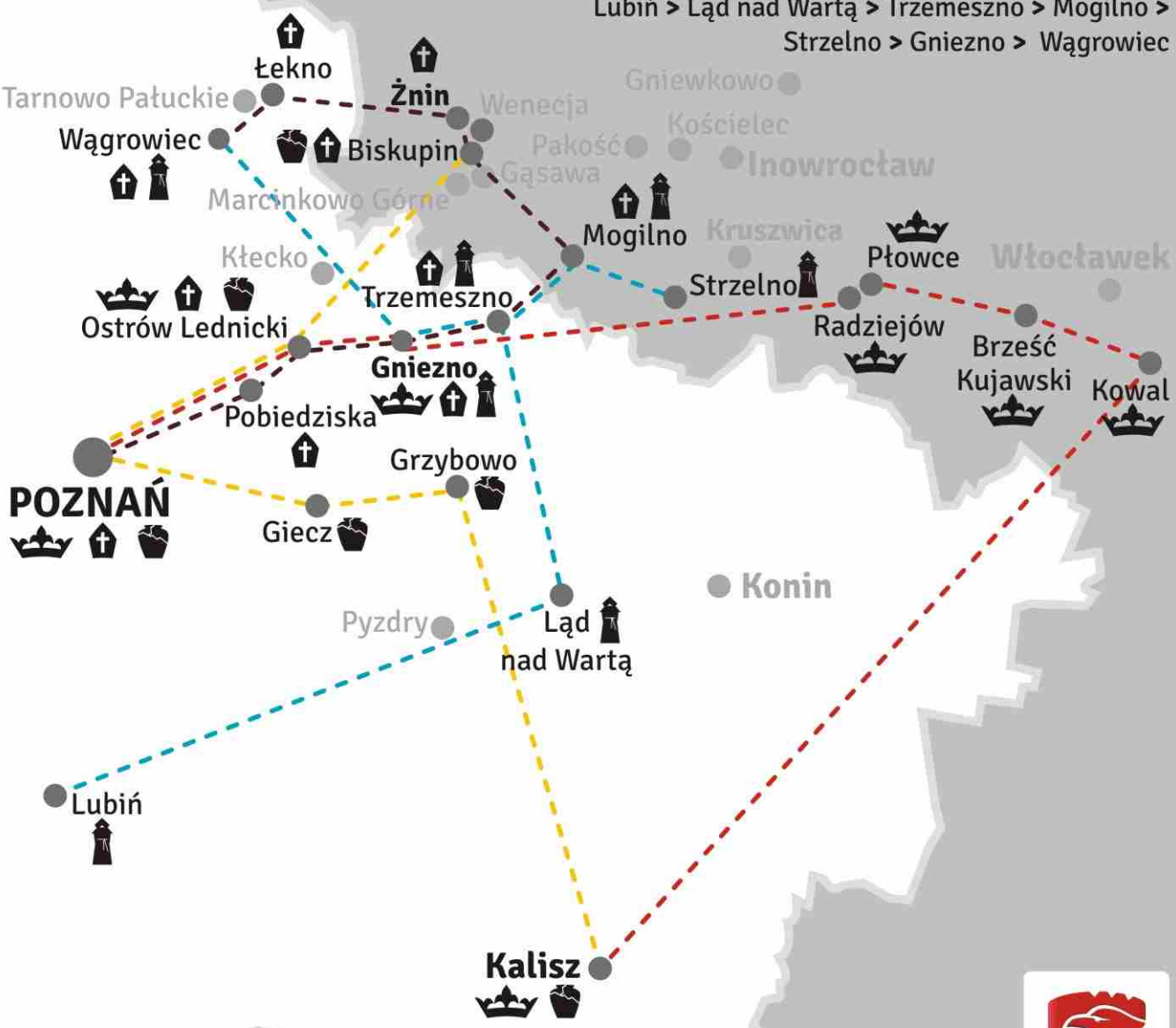

LEGENDA
- przebieg trasy biograficznej wielkich Piastów
- przebieg trasy początków chrześcijaństwa w Polsce
- przebieg Piastowskiej trasy archeologicznej
- przebieg trasy mnichów i klasztorów

Szlak Piastowski

Szlak Piastowski - dla pasjonatów

Nasz szlak proponuje przygodę wszystkim, którzy aktywne i ciekawe spędzenie kilku wolnych dni chcą połączyć z przeżyciem wielkiej historii w miejscach, gdzie się ona rozegrała. Jednak jego zwiedzanie (szczególnie, jeśli ktoś robi to kolejny raz) może być okazją do pogłębienia zainteresowań. Można wtedy wybrać niektóre miejsca na Szlaku, aby zostać tam dłużej, obejrzeć dokładniej wystawy i prezentacje, posłuchać przewodników i zapoznać się z historycznymi źródłami czy technikami. Tak można na miejscu zaspokoić ciekawość i uzyskać naprawdę szeroką wiedzę, która pomoże uzupełnić i poukładać wiadomości pozyskane z książek i filmów. A może niektórzy w ten sposób znajdą swoją pasję na całe życie?

Tematyczne zwiedzanie Szlaku możliwe jest w rozmaitych kompozycjach.

My proponujemy tutaj kilka najbardziej oczywistych, dla których nasz Szlak posiada możliwości większe niż jakikolwiek inny obszar w kraju.

Pomnik Bolesława Chrobrego przed katedrą w Gnieźnie

fot. arch. Organizacji Turystycznej Szlak Piastowski, A. Krysztofiak

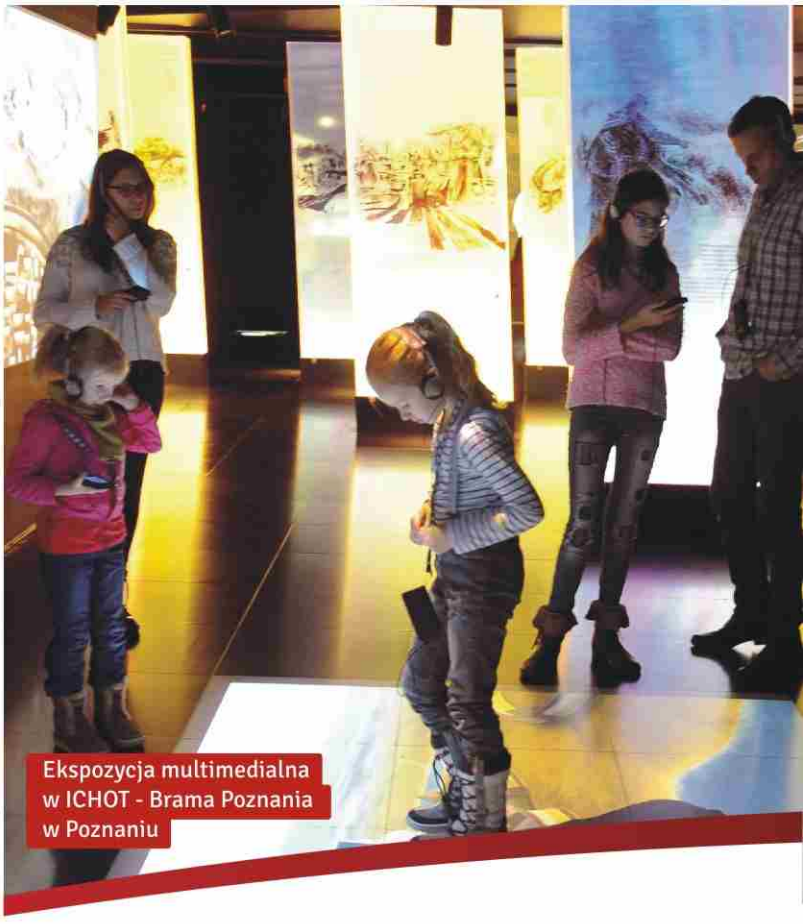

Ekspozycja multimedialna w ICHOT - Brama Poznania w Poznaniu

fot. arch. Bramy Poznania ICHOT, Ł. Gdak

Trasa biograficzna wielkich Piastów

Dla wielu ludzi historia jest bardziej zrozumiała i ciekawsza, kiedy spotykają jej bohaterów w miejscach gdzie żyli, podejmowali kluczowe decyzje albo dokonali wielkich czynów. Taką możliwość proponuje Szlak Piastowski. Macie tu okazję do spotkania z przedstawicielami dynastii, która stworzyła i przez ponad cztery wieki władała państwem. W Poznaniu napotkacie Mieszka I i jego syna, Bolesława - pierwszego polskiego króla. Zatkniecie się z nimi nie tylko w miejscu ich spoczynku (katedra), ale też tam, skąd rządzili krajem w zwrotnym momencie dziejów (palatium). Ich postacie i motywy przybliży Wam interpretacja historyczna w Bramie Poznania. Na poznańskim zamku w którym ukuwał plany zjednoczenia Polski, możecie zapoznać się z wybitnym a niedocenianym Przemysłem II. Na Ostrowie Lednickim i w Gnieźnie (w katedrze i Muzeum Początków Państwa Polskiego) znów przypomną się Mieszko i Bolesław Chrobry. Tego pierwszego zobaczycie na tle plemiennych początków piastowskiego państwa, drugiego zaś w chwilach jego największych triumfów: podczas zjazdu z cesarzem Ottonem i w momencie koronacji. Płowce, Radziejów, Brześć Kujawski i Kowal to miejsca, gdzie spotkamy ostatnich wielkich Piastów: tam się urodzili, przeszli ciężkie chwile i toczyli najsławniejsze bitwy. Jeśli komuś tego mało, może podążyć na spotkanie z założycielem linii Piastów wielkopolskich, Mieszkiem III Starym w jego ulubionym grodzie - w Kaliszu.

Palatium na Ostrowie Lednickim

fot. arch. Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy, A. Ziółkowski

Piastowska trasa archeologiczna

Proponujemy ją gościom zainteresowanym tym, co ujawnia ziemia. Łączy ona miejsca ważnych odkryć archeologicznych. Wycieczkę można rozpocząć w Biskupinie. Tamtejszy rezerwat pokazuje życie ludzi i organizację społeczności na długo przez przybyciem naszych przodków. Mogą tam porównać sposoby budowania domów, główne zajęcia i techniki wytwórcze w okresie prehistorycznym i w epoce piastowskiej. Na „żywej" wystawie archeologii doświadczalnej można też zobaczyć zwierzęta, które od wieków towarzyszą ludziom na naszych ziemiach. **Na Ostrów Lednicki zaprasza odkryta „z ziemi" siedziba władcy oraz relikty potężnych fortyfikacji piastowskiego grodu**. Z kolei techniki budowania umocnień wyjaśnia w urozmaicony sposób poznański rezerwat archeologiczny Genius Loci. Również w Poznaniu wystawa Muzeum Archeologicznego pokazuje przekrojowo społeczność z okresu początków piastowskiego państwa, w tym typowe zajęcia ludzi, rodzaje budowli, które im służyły i wyposażenie domostw. Rezerwat w Gieczu wraz z muzeum prezentuje rozmach i tempo wznoszenia inwestycji Piastów, a także ich gwałtowny upadek. Z kolei wystawa w Grzybowie zapoznaje z pracą archeologów, a nadal czytelny układ grodu pozwala naocznie przekonać się o rozmiarach ważnych ośrodków ówczesnego państwa. Wreszcie rezerwat w Kaliszu prezentuje rozmaite typy budowli grodowych, a jego program edukacyjny pozwala poznać „na żywo" bohaterów najdawniejszej historii. Możliwe jest to o każdej porze sezonu, a najpełniej w dniach imprez archeologicznych. Na tej trasie miłośnicy archeologii zrealizują najdłuższy w Polsce gotowy program wycieczki. Jej kolejne stacje są opracowane i przygotowane do zwiedzania, a gospodarze zawsze gotowi do profesjonalnych, ale przystępnych wyjaśnień.

Trasa początków chrześcijaństwa w Polsce

Zainteresowani przełomowym w naszych dziejach procesem, jego decydującymi wydarzeniami i bohaterami mogą odwiedzić archikatedry w Poznaniu i Gnieźnie. Tu obejrzą relikty pierwotnych budowli. Oprócz tego w Poznaniu staną w miejscu pierwszej świątyni chrześcijańskiej oraz przy basenie chrzcielnym i spotkają się z pierwszym polskim biskupem Jordanem, a jego działalność i motywy jego mocodawcy - Mieszka I opowie im prezentacja w Bramie Poznania. W Gnieźnie zobaczą grób pierwszego męczennika, św. Wojciecha i „odczytają" jego życiorys ze słynnych Drzwi Gnieźnieńskich. Z kolei zwiedzenie obydwu muzeów diecezjalnych w obu miastach umożliwi im **zapoznanie się z najstarszymi relikwiami na ziemiach polskich**. Są to domniemany miecz świętego Piotra w Poznaniu oraz ramię św. Wojciecha w Gnieźnie. W prymasowskim mieście mogą zobaczyć ponadto najstarsze zachowane księgi liturgiczne i niemal tysiącletnie naczynia służące kultowi. W Gieczu, Lubiniu i Strzelnie można na własne oczy obejrzeć kilka spośród najstarszych zachowanych w kraju świątyń z okresu wprowadzania chrześcijaństwa: każdą z nieco innym przeznaczeniem i odpowiadającym mu programem budowlanym. Kiedy będzie gotowa, trasę może dopełnić wystawa w Żninie dotycząca bulli gnieźnieńskiej, która pokaże strukturę polskiego Kościoła i źródła jego utrzymania.

Ekspozycja w Muzeum Początków Państwa Polskiego w Gnieźnie

fot. Z. Szmidt

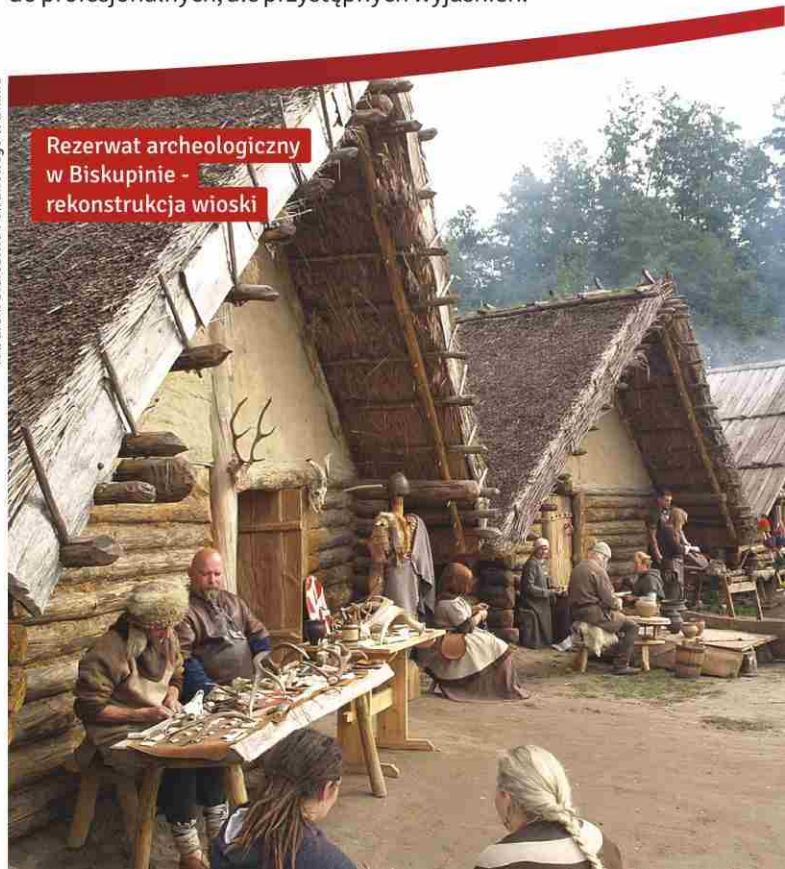

Rezerwat archeologiczny w Biskupinie - rekonstrukcja wioski

fot. arch. Starostwa Powiatowego w Żninie

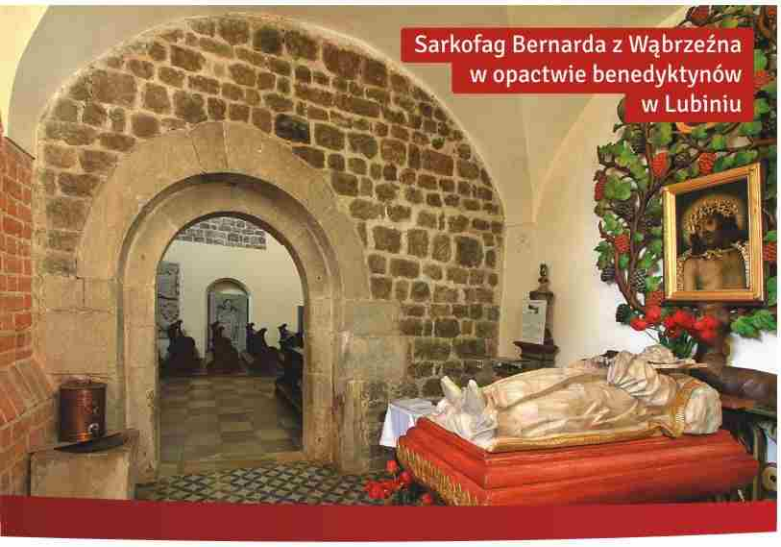

Sarkofag Bernarda z Wąbrzeźna w opactwie benedyktynów w Lubiniu

fot. Z. Szmidt

Ląd nad Wartą - kompleks klasztorny

fot. Z. Szmidt

Trasa mnichów i klasztorów

Na Szlaku Piastowskim znajduje się kilka historycznych siedzib najstarszych zakonów w naszym kraju. Niektóre z nich odegrały wielką rolę w tworzeniu naszej kultury, a dziś nie są już w Polsce obecne. Zwiedzający zobaczy te miejsca i pozna tam zasady życia monastycznego, duchowość i reguły poszczególnych zakonów, zobaczy ślady ich aktywności gospodarczej i wpływu na rozwój okolicy. W tych miejscach pozna też mniej znanych wybitnych przedstawicieli zakonów, zrozumie ich wkład i zasługi w dzieje narodu i jego kultury, i to nie tylko w epoce tworzenia państwa. Śladami benedyktynów podąży do Mogilna z jego imponującym kościołem i na nowo ożywionym klasztorem, a w czynnym klasztorze w Lubiniu spotka ich samych i może nawet spędzić z nimi dłuższy czas. Dziedzictwo cystersów ujrzy w Lądzie nad Wartą i Wągrowcu. Przystanie też w domu norbertanek w Strzelnie, gdzie ze słynnych kolumn „odczyta" rozpowszechniany przez zakon program chrześcijańskiego życia. W Trzemesznie obejrzy budzący podziw kościół klasztorny kanoników regularnych, a przy alumnacie przypomni sobie ich edukacyjne zasługi. Przy tej okazji spotka też nowych gospodarzy tych miejsc: inne zakony funkcjonujące w Polsce. W Wągrowcu będą to paulini, w Lądzie - salezjanie, a w Mogilnie - kapucyni.

Alumnat w Trzemesznie

fot. arch. Urzędu Miasta i Gminy w Trzemesznie

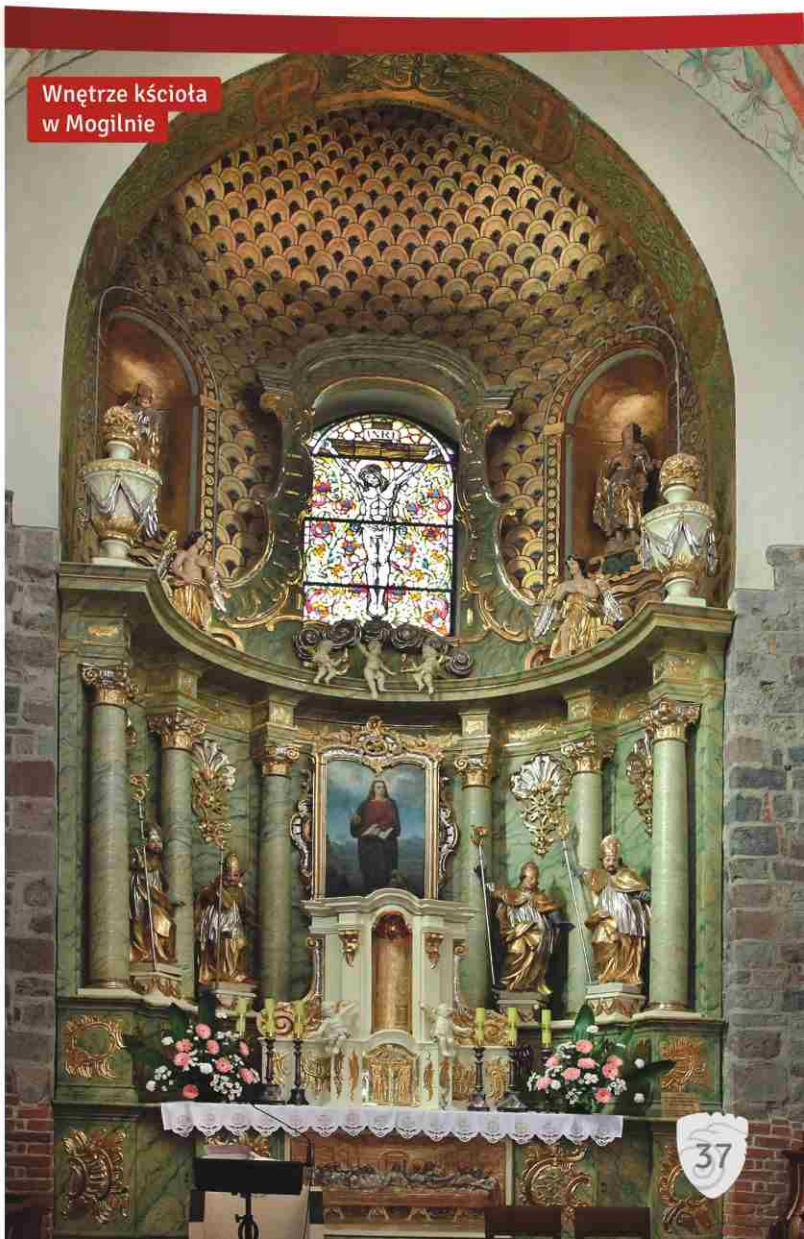

Wnętrze kścioła w Mogilnie

fot. Z. Szmidt

Imprezy o tematyce piastowskiej i archeologicznej na Szlaku Piastowskim

Biskupin

> **Archeologiczna wiosna - Majówka w Biskupinie** - impreza na otwarcie sezonu (maj)
> **Festyn Archeologiczny** - wielodniowa impreza ze zmiennym tematem wiodącym (wrzesień)

Giecz (rezerwat)

> **Letnie o Piastach bajanie** - festyn historyczny (lipiec)
> **Dziady** - inscenizacja historyczna (pierwszy weekend po Zaduszkach, listopad)

Gniezno

> **Odpust św. Wojciecha** - uroczystość religijna (kwiecień)
> **Koronacja Królewska** - inscenizacja historyczna (przełom lipca i sierpnia)

Grzybowo

> **Grzybowski turniej wojów** - impreza żywej historii (sierpień)

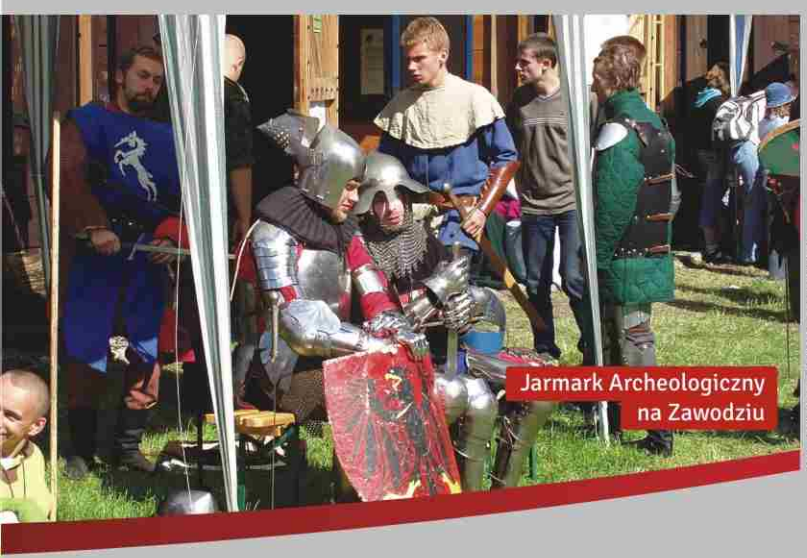
Jarmark Archeologiczny na Zawodziu

fot. arch. Urzędu Miasta w Kaliszu

Kalisz: Rezerwat na Zawodziu

> **Jarmark Archeologiczny** (czerwiec)
> **Noc Kupały** (czerwiec)
> **Biesiada Piastowska** (sierpień)
> **Książęce miodobranie** (wrzesień)

Ostrów Lednicki

> **Noc Kupały** (weekend po 24 czerwca)
> **Majówka nad Lednicą** (1-3 maja)

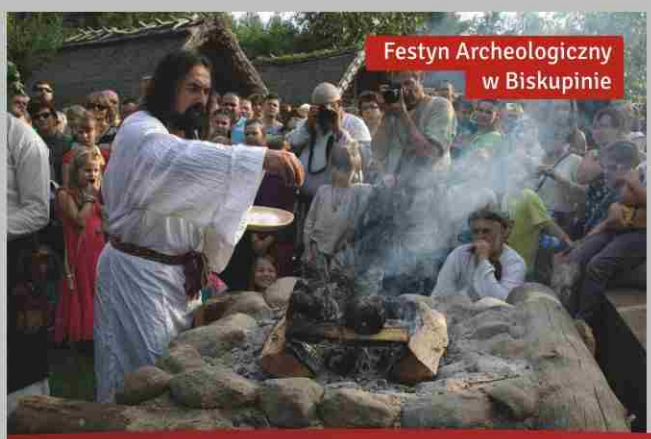
Festyn Archeologiczny w Biskupinie

fot. arch. Starostwa Powiatowego w Żninie

Kruszwica

> **U Piasta i Popiela** - festyn historyczny (lipiec)

Ląd nad Warta

> **Festiwal Kultury Słowiańskiej i Cysterskiej** - impreza żywej historii (czerwiec)

Płowce

> **Inscenizacja bitwy pod Płowcami** (trzecia niedziela sierpnia)

Poznań

> **Weekend z historią** - impreza historyczna ze zmienną tematyką (wrzesień)

Radziejów

> **Sejmik Szlachecki** (czerwiec)
> **Jarmark Królewski** (sierpień)

Wągrowiec

> **Festyn cysterski** (lipiec)

Festiwal Kultury Słowiańskiej i Cysterskiej w Lądzie nad Wartą

fot. arch. Starostwa Powiatowego w Słupcy

Gwarantowane obiekty Szlaku Piastowskiego

alfabetycznie

Decyzją marszałków województw wielkopolskiego i kujawsko-pomorskiego w 2011 roku powołana została Rada Programowo-Naukowa Szlaku Piastowskiego. W skład Rady weszli naukowcy, specjaliści w zakresie historii i turystyki kulturowej, samorządowcy oraz urzędnicy. Po wykonaniu audytów historycznego i turystycznego Rada zaproponowała nowy przebieg Szlaku i dokonała kategoryzacji atrakcji. Obiekty podzielono na „gwarantowane" - oryginalne z okresu dynastii Piastów bądź ściśle do niego nawiązujące oraz „aspirujące" - do wpisania w przyszłości po zlikwidowaniu ograniczeń w dostępności obiektu oraz rozszerzeniu funkcji turystycznej.

BISKUPIN

Muzeum Archeologiczne w Biskupinie
Biskupin 17
88-410 Gąsawa
tel. 52 302 50 55
Zwiedzanie:
e-mail: kasa@biskupin.pl
Lekcje muzealne:
e-mail: lekcje@biskupin.pl
www.biskupin.pl

BRZEŚĆ KUJAWSKI

Kościół pw. Stanisława Biskupa
Pl. Władysława Łokietka 13
87-880 Brześć Kujawski
tel. 54 252 12 63
www.parafia-brzesc.pl

GIECZ

Rezerwat Archeologiczny Gród Wczesnopiastowski w Gieczu
Grodziszczko 2
63-012 Dominowo
tel. 61 285 92 22
email: giecz@lednica.pl
www.lednicamuzeum.pl

Kościół św. Mikołaja (Giecz, centrum wsi)
Gospodarz:
Parafia w Gieczu i Grodziszczu
63-012 Dominowo
ul. Centralna 1
tel. 61 2 859 276 (proboszcz)
e-mail: formularz na stronie www
www.parafiegieczgrodziszczko.pl

GNIEZNO

Bazylika Prymasowska Wniebowzięcia NMP Biuro Przewodników Katedralnych
ul. Łaskiego 11
62-200 Gniezno
tel. 61 424 13 89
www.archidiecezja.pl
parafia@archikatedra.com

Kościół i klasztor Franciszkanów
ul. Franciszkańska 12
62-200 Gniezno
tel. 61 424 19 27
e-mail: gniezno@franciszkanie.gdansk.pl
www.gniezno.franciszkanie.pl

Muzeum Archidiecezji Gnieźnieńskiej
ul. Kolegiaty 2
62-200 Gniezno
tel. 61 426 37 78
e-mail: biuro@muzeumag.pl
www.muzeumag.com

Muzeum Początków Państwa Polskiego
ul. Kostrzewskiego 1
62-200 Gniezno
Zwiedzanie:
tel. 61 426 46 41 w. 210
e-mail: kasa@mppp.pl
Lekcje muzealne:
tel. 61 426 46 41 w. 221
e-mail: edukacja@mppp.pl
www.mppp.pl

GRZYBOWO

Rezerwat Archeologiczny Gród w Grzybowie
Grzybowo 10a
62-300 Września
tel. 61 88 000 76
e-mail: grzybowo@lednica.pl
www.lednicamuzeum.pl
Towarzystwo Przyjaciół Grodu
www.grodgrzybowo.pl

INOWROCŁAW

Kościół pw. Imienia Najświętszej Marii Panny
ul. A. Laubitza 9
88-100 Inowrocław
tel. 52 357 31 31
e-mail: bazylika@imienia.pl
www.imienia.pl

Muzeum im. Jana Kasprowicza
ul. Solankowa 33
88-100 Inowrocław
tel. 52 357 58 73
e-mail: solankowa33@wp.pl
www.mjkinowroclaw.ecom.net.pl

KALISZ

Muzeum Okręgowe Ziemi Kaliskiej
ul. Kościuszki 12
62-800 Kalisz
tel. 62 757 16 08
e-mail: muzeum@kalisz.info
www.muzeum.kalisz.pl

Katedra pw. św. Mikołaja
ul. Kanonicka 5
62-800 Kalisz
tel. 62 757 59 74
www.katedra.kalisz.pl

Rezerwat Archeologiczny - Kaliski Gród Piastów
ul. Bolesława Pobożnego 67-105
62-800 Kalisz
tel. 691 99 65 28
e-mail: muzeum@kalisz.info
www.muzeum.kalisz.pl/zawodzie

KONIN

Koniński Słup Drogowy
Gospodarz terenu:
parafia pw. św. Bartłomieja
ul. Kościelna 1
62-505 Konin
tel. 63 242 87 48
www.bartlomiej.konin.pl/pl/140/slup-koninski

KOŚCIELEC

Kościół św. Małgorzaty
Kościelec 28
88-170 Kościelec
tel. 52 351 14 13
www.koscielec.pl/Koscielec/kosciol.htm

KRUSZWICA

Kolegiata pw. śś. Piotra i Pawła
ul. Kolegiacka 26
88-150 Kruszwica
tel. 52 351 60 40
e-mail: biuro@kolegiatakruszwica.pl
www.kolegiatakruszwica.pl

Mysia Wieża
ul. Podzamcze 1
88-150 Kruszwica
Gospodarz obiektu:
PTTK Kruszwica
tel. 52 351 53 03
e-mail: biuro@pttk-kruszwica.pl
www.pttk-kruszwica.pl

LĄD nad WARTĄ

Zespół dawnego opactwa cystersów
Gospodarz:
Wyższe Seminarium Duchowne
Towarzystwa Salezjańskiego
Ląd 101
62-406 Lądek
tel. 63 276 33 24
e-mail: formularz na stronie www
www.lad.pl

LUBIŃ

Opactwo Benedyktynów
ul. Mickiewicza 6
64-010 Lubiń
tel. 65 517 72 22
e-mail: oprowadzanie@benedyktyni.net
www.benedyktyni.net

MOGILNO

Kościół pw. św. Jana Apostoła
Gospodarz:
Klasztor Braci Mniejszych Kapucynów
ul. Benedykta XVI nr 1
88-300 Mogilno
tel. 52 315 24 08
e-mail:
biuroparafialne@klasztor.mogilno.com.pl
www.klasztor.mogilno.com.pl

OSTRÓW LEDNICKI

Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy
Dziekanowice 32
62-261 Lednogóra
tel. 61 427 50 10 wew. 203
e-mail: sekretariat@lednica.pl
www.lednicamuzeum.pl

PŁOWCE

Pomnik Bitwy pod Płowcami
Obiekt otwarty na terenie wsi,
przy drodze nr 62 z Kruszwicy do Włocławka

POBIEDZISKA

Gród Pobiedziska
ul. Fabryczna
(przy drodze, za Skansenem Miniatur)
62-010 Pobiedziska
62-010 Pobiedziska Letnisko
tel. 601 664 694
e-mail: biuro@grodpobiedziska.pl
www.grodpobiedziska.pl

Skansen Miniatur Szlaku Piastowskiego
ul. Fabryczna (bezpośrednio przy drodze)
62-010 Pobiedziska Letnisko
tel. 61 817 78 22
e-mail: skansen@ok-pobiedziska.pl
www.poznan.pl/mim/turystyka/
skansen-miniatur

POZNAŃ

**Bazylika Archikatedralna
pw. śś. Apostołów Piotra i Pawła**
ul. Ostrów Tumski 17
tel. 61 852 96 42
e-mail: parkat@archpoznan.pl
www.katedra.archpoznan.pl

**Brama Poznania ICHOT -
Centrum Interpretacji Dziedzictwa**
ul. Gdańska 2
61-123 Poznań
Rezerwacja zwiedzania: 61 647 76 29
Dział Edukacji 61 647 7625
e-mail: centrum@bramapoznania.pl
www.bramapoznania.pl

Makiety Dawnego Poznania
ul. Ludgardy, podziemia kościoła franciszkanów
telefon dla rezerwacji: 61 855 14 35
e-mail: makieta@makieta.poznan.pl
www.makieta.poznan.pl

Muzeum Archeologiczne
ul. Wodna 27 - Pałac Górków
61-781 Poznań
e-mail: muzarp@man.poznan.pl
www.muzarp.poznan.pl

**Muzeum Archidiecezjalne
w gmachu Akademii Lubrańskiego**
61-108 Poznań
ul. J. Lubrańskiego 1
tel. 61 852 61 95
e-mail: muzeum@archpoznan.pl
www.muzeum.poznan.pl

**Kościół pw. św. Jana
Jerozolimskiego za Murami**
ul. Świętojańska 1
tel. 61 877 17 17
e-mail: janjerozolimski@archpoznan.pl
www.janjerozolimski.archpoznan.pl

Rezerwat Archeologiczny Genius loci
ul. I. Posadzego 3 (Ostrów Tumski)
61-108 Poznań
e-mail: rezerwat@muzarp.poznan.pl
tel. 61 852 21 67
www.muzarp.poznan.pl/rezerwat

Zamek Królewski na Wzgórzu Przemysła
Gospodarz: Muzeum Sztuk Użytkowych
Góra Przemysła 1
61-768 Poznań
tel. 618 56 81 82
e-mail: magda.weber@mnp.art.pl
www.mnp.art.pl/oddzialy/
muzeum-sztuk-uzytkowych/

STRZELNO

Kościół pw. św. Prokopa
plac św. Wojciecha 2
88-320 Strzelno
tel. 52 318 92 81
e-mail: muzeumstrzelno@wp.pl
www.parafiastrzelno.pl/?page_id=185

Kościół pw. Świętej Trójcy
plac św. Wojciecha 1
88-320 Strzelno
tel. 52 318 92 81
e-mail: muzeumstrzelno@wp.pl
www.parafiastrzelno.pl

TRZEMESZNO

Bazylika pw. Wniebowzięcia NMP
ul. Kosmowskiego 8
62-240 Trzemeszno
tel. 61 415 42 46
tel. kom. (proboszcz) 604 975 936
e-mail: trzemeszno10@archidiecezja.pl
www.parafiatrzemeszno.pl

WĄGROWIEC

Klasztor Paulinów (zespół pocysterski)
ul. Klasztorna 21
62-100 Wągrowiec
tel. 67 262 01 25
e-mail: wagrowiec.paulini@gmail.com
www.wagrowiec.paulini.pl

Muzeum Regionalne
ul. Opacka 15
62-100 Wągrowiec
tel. 67 268 59 11
tel. kom. 515 041 938
e-mail: muzeum@opatowka.pl
www.opatowka.pl

WENECJA

**Wystawa machin oblężniczych
Zamek w Wenecji**
88-410 Wenecja
tel. 601 377 802
e-mail: biuro@zamekwenecja.pl
www.zamekwenecja.pl

WŁOCŁAWEK

Bazylika katedralna pw. Wniebowzięcia NMP
pl. Kopernika 7
87-800 Włocławek
tel. 54 231 22 32 (kancelaria parafialna)
tel. kom. 518 014 894 (proboszcz)
e-mail: katedra.wloclawek@op.pl
www.katedrawloclawek.pl

Muzeum Historii Włocławka
ul. Szpichlerna 19
87-800 Włocławek
tel. 54 232 67 43
e-mail: historiaMZKiD@op.pl
www.muzeum.wloclawek.pl

ŻNIN

Muzeum Ziemi Pałuckiej
pl. Wolności 1
88-400 Żnin
tel./fax 52 302 0293
e-mail: znin@muzeumznin.pl
www.muzeumznin.pl

Wybrane miejsca noclegowe na Szlaku Piastowskim

Dla wygody podróżujących Szlakiem Piastowskim propozycje noclegu uporządkowano zgodnie z geograficznym położeniem. Dla ułatwienia ich odszukania zestawiliśmy je w grupach opatrzonych nazwami miejscowości z obiektami Szlaku Piastowskiego w pobliżu których noclegi się znajdują. Wybrane oferty należą do różnych standardów i klas cenowych, od komfortowych po przystępne dla każdej kieszeni.
Do listy wybranych obiektów wpisano również obiekty noclegowe, będące członkiem Wielkopolskiej Organizacji Turystycznej. Pełen wykaz obiektów kategoryzowanych na stronie **www.umww.pl** w zakładce Urząd / Departamenty / Departament Sportu i Turystyki / Obiekty hotelarskie
Stan kategoryzacji na dzień 01.02.2016 r.

BISKUPIN - ŻNIN - GĄSAWA - WENECJA

Dom Muzealnika
na terenie
Muzeum Archeologicznego
w Biskupinie
informacja i rezerwacja:
tel. 723 299 866
e-mail: pobyt24h@biskupin.pl

Ośrodek Rehabilitacyjno-Wypoczynkowy
Gród Piasta, k. Chomiąży Szlacheckiej
88-410 Gąsawa
tel. 52 30 25 465

Hotel Basztowy
ul. 700-lecia 1
88-400 Żnin
tel. 52 302 00 06
e-mail:
recepcja@hotel-basztowy.com.pl
www.hotel-basztowy.com.pl

GIECZ

Hotel Nekla (8 km)
ul. Poznańska 10a
62-330 Nekla
tel. 61 435 40 16
e-mail: biuro@hotel-nekla.pl
www.hotel-nekla.pl

Agroturystyka Pod Brzózkami
(8 km)
Opatówko 38
62-330 Nekla
tel. 601 978 503

GNIEZNO - OSTRÓW LEDNICKI - TRZEMESZNO - GRZYBOWO

Hotel Pietrak
ul. Chrobrego 3
62-200 Gniezno
tel. 61 426 14 97
www.pietrak.pl

Kompleks Adalbertus
Dom Pielgrzyma
ul. Tumska 7a
62-200 Gniezno
tel. 61 426 13 60
www.dompielgrzymagniezno.pl

Hotel Feniks
ul. Wrzesińska 18
62-200 Gniezno
tel. 61 477 97 65
www.hotel-feniks.pl

Hotel Lech
ul. Bł. Jolenty 5
62-200 Gniezno
tel. 61 426 23 85
www.hotel-lech.pl

Szkolne Schronisko Młodzieżowe
ul. Pocztowa 11
62-200 Gniezno
tel. 61 424 07 96

Hotel Awo
ul. Warszawska 32
62-200 Gniezno
tel. 61 426 11 97
www.hotel-awo.pl

Hotel Pietrak
ul. Foluska 4
62-240 Trzemeszno
tel. 61 415 44 00
www.pietrak.pl

Noclegi pod Topolami
ul. Wrzesińska 82
62-200 Gniezno
tel. 61 425 70 20, 692 272 542

Hotel Kosmowski
(dla Grzybowa, 7 km)
ul. Wrocławska 43
62-300 Września
tel. 61 640 36 00
www.kosmowski.pl

Hotel Moran
Ostrowo 30
62-430 Powidz
tel 63 21 21 171
www.hotelmoran.pl

KRUSZWICA - INOWROCŁAW - KOŚCIELEC

Hotel Focus Premium
ul. Solankowa 17
88-100 Inowrocław
tel. 52 511 41 41
www.focushotels.pl

Hotel Bast
ul. Królowej Jadwigi 35
88-100 Inowrocław
tel. 52 357 20 24
www.hotelbast.pl

Dom Turystyczny
88-100 Inowrocław
ul. Rakowicza 93
tel. 52 355 53 64
www.osir.inowroclaw.info.pl

Gościniec Nad Gopłem
Grodztwo 43b
88-153 Kruszwica
tel. 694 362 820
www.nadgoplem.pl

noclegi Zacisze
ul. Wodna 8
88-150 Kruszwica
tel. 535 986 901

KALISZ

Hotel Calisia
ul. Nowy Świat 1-3
62-800 Kalisz
tel. 62 767 91 00
www.hotel-calisia.pl

Hotel Arena
ul. H. Sawickiej 22-24
62-800 Kalisz
tel. 62 598 27 00
www.arenahotel.pl

Hostel Pod Aniołami
ul. Niecała 10
62-800 Kalisz
tel. 62 593 17 43
www.hostel.kalisz.pl

Gospodarstwo Agroturystyczne „Karczma Kaliska"
Szadek 44
62-834 Ceków
tel. 602 833 324
www.agroturystyka.kalisz.pl

Gniezno, Kompleks „Adalbertus" Hotel * i Dom Pielgrzyma**
ul. Tumska 7a
62-200 Gniezno
tel. 61 426 13 60
www.dompielgrzymagniezno.pl

KONIN - LĄD n. WARTĄ - PYZDRY

Hotel Pałacyk
Aleje 1 Maja 15A
62-510 Konin
tel. 63 245 77 77
www.hotel-konin.com

Hotel Konin
Aleje 1 Maja 13
62-510 Konin
tel. 63 243 76 00
www.hotelkonin.pl

Szkolne Schronisko Młodzieżowe
ul. L. Staffa 5
62-505 Konin-Gosławice
tel. 63 242 72 35
www.ssm.konin.pl

Blues Hostel
ul. 3 Maja 1-3
62-500 Konin
tel. 511 177 499
www.blueshostel.pl

Ląd nad Wartą Wyższe Seminarium Duchowne
Salezjanów
Ląd 101
62-406 Lądek
tel. 63 276 33 23
www.lad.pl

Hotel Atut
ul. Toruńska 27
62-563 Licheń Stary
tel. 63 270 87 00
www.hotelatut.pl

Pałacyk Lisewo
Lisewo 33
62-560 Skulsk
tel. 63 268 21 14
www.palacyklisewo.pl

Gospodarstwo Agroturystyczne Folwark Konny Hermanów
Hermanów 1,
63-040 Nowe Miasto nad Wartą
tel. 61 287 30 15, 607 426 664
www.hermanow.pl

LUBIŃ

Opactwo Benedyktynów Dom Gości
Lubiń, ul. Mickiewicza 6
64-010 Krzywiń
tel. 655 17 72 22
www.benedyktyni.net

Ośrodek Wczasowy
Nad Brzegiem Ruczaju
Cichowo, os. Soplicowo 4
64-010 Krzywiń
tel. 603 673 088
www.cichowo.republika.pl

Szkolne Schronisko Młodzieżowe w Lubiniu
ul. Powstańców 23 Lubiń
64-010 Krzywiń
tel. 65 517 76 27
www.zslubin.edu.pl

MOGILNO - STRZELNO

Hotel Mogilno
ul. Mickiewicza 42
88-300 Mogilno
tel. 52 525 68 86

Europejskie Centrum Spotkań Wojciech-Adalbert
ul. Benedykta XVI nr 1
88-300 Mogilno
tel. 52 315 24 08
www.klasztor.mogilno.com.pl
www.hotelmogilno.pl

pokoje gościnne Retro
pl. Daszyńskiego 1
88-320 Strzelno
tel. 52 318-98-43

Zajazd Pod Kogutkiem
88-320 Żegotki
tel. 52 318 17 90
www.podkogutkiem.com.pl

POZNAŃ - POBIEDZISKA

Centrum Obsługi Biznesu Sheraton Poznań Hotel
ul. Bukowska 3/9
60-809 Poznań
tel. 61 655 20 00
www.sheraton.pl/poznan

Novotel Poznań Centrum
Plac Andersa 1
61-898 Poznań
tel. 61 858 70 00
www.novotel.com

Andersia Tower Hotel
Plac Andersa 3
61-894 Poznań
tel. 61 66 78 000
www.andersiahotel.pl

Hotel Mercure
ul. Roosevelta 20
60-829 Poznań
tel. 61 855 80 00
www.accorhotels.com

Hotel Restauracja Brovaria
Stary Rynek 73
61-772 Poznań
tel. 61 858 68 68
www.brovaria.pl

Hotel Ibis Poznań Centrum
ul. Kazimierza Wielkiego 23
61-863 Poznań
tel. 61 858 44 00
www.ibishotel.com

Hill Hostel
ul. Zamkowa 1/2
61-768 Poznań
tel. 61 853 09 10
www.hillhostel.pl

Szkolne Schronisko Młodzieżowe Hanka
ul. Biskupińska 27
60-463 Poznań-Strzeszyn
tel. 61 822 10 63
www.schroniskohanka.com

Szkolne Schronisko Młodzieżowe TPD
ul. Drzymały 3
60-613 Poznań
tel. 61 848 58 36
www.schronisko-tpd.pl

Hotel Alexandra
ul. Radosna 6
62-010 Pobiedziska
tel. 061 81 52 280
www.hotelalexandra.pl

Hotel Poznański
ul. Krańcowa 4
62-030 Luboń
tel. 61 649 99 88
www.hotelpoznanski.pl

Hotel-Restauracja Delicjusz
ul. Poznańska 1
62-060 Stęszew
tel. 519 059 727
www.delicjusz.pl

Na słonecznym wzgórzu
ul. Wysoka 8
62-040 Puszczykowo
tel. 61 813 30 72
www.wielspin.pl

pokoje gościnne Rancho Daniela
ul. Główna 74
62-010 Pobiedziska
tel. 727 651 959
www.ranczodaniela.pl

WĄGROWIEC - ŁEKNO - TARNOWO PAŁUCKIE

Hotel Pietrak
62-100 Wągrowiec
ul. Kościuszki 47
tel. 67 268 58 25
www.pietrak.pl

noclegi - Ośrodek Sportu i Rekreacji
ul. Kościuszki 59
62-100 Wągrowiec
tel. 67 262 24 81
www.osir.wagrowiec.eu

Noclegi Venila
ul. Ks. Wujka 7A
62-100 Wągrowiec
tel. 537 021 442

Ośrodek Rehabilitacyjno - Wypoczynkowy WIELSPIN
ul. Jeziorna 16
62-100 Wągrowiec
tel. 67 26 20 900
www.wielspin.pl

Dwór Grylewo (kwatery prywatne)
Grylewo 1
tel. 604 520 998

WŁOCŁAWEK - BRZEŚĆ KUJAWSKI - KOWAL - PŁOWCE

Hotel Młyn & Spa
ul. Okrzei 77
87-800 Włocławek
tel. 54 233 01 00
www.hotelmlyn.pl

Hotel Kujawy
ul. Kościuszki 20
87-800 Włocławek
tel. 54 237 75 00
www.hotelewloclawek.com/hotel-kujawy

Szkolne Schronisko Młodzieżowe
ul. Mechaników 1
87-801 Włocławek
tel. 54 236 24 10

Restauracja Falborek, noclegi
Rzadka Wola Parcele 43A
87-880 Brześć Kujawski
tel. 54 252 27 50
www.falborek.pl

Hotel Podgrodzie
Przydatki
Gołaszewskie 3
82-120 Kowal
tel. 54 284 25 01
www.podgrodzie.com.pl

Zajazd Łokietek
Płowce II 38A
88-200 Radziejów
tel. 54 285 42 56
www.zajazdlokietek.pl

fot. arch. Starostwa Powiatowego w Gnieźnie

Rzeźby wojów na Szlaku Piastowskim

Punkty Informacji Turystycznej **na Szlaku Piastowskim** w Wielkopolsce

POZNAŃ
Centrum Informacji Turystycznej
Stary Rynek 59/60
61-772 Poznań
tel. 61 852 61 56
e-mail: it@cim.poznan.pl

Centrum Informacji Miejskiej - Arkadia
ul. Ratajczaka 44
61-728 Poznań
tel. 61 851 96 45
e-mail: centrum@cim.poznan.pl

Centrum Informacji Miejskiej - filia Dworzec Główny PKP
ul. Dworcowa 2
61-801 Poznań
tel. 61 633 10 16
e-mail: dworzec@cim.poznan.pl

Centrum Informacji Miejskiej - filia na lotnisku Ławica
ul. Bukowska 285
60-189 Poznań
tel. 61 849 21 40
e-mail: lawica@cim.poznan.pl

Centrum Informacji Miejskiej - filia Międzynarodowe Targi Poznańskie
ul. Głogowska 14
60-734 Poznań
tel. 61 869 20 84
e-mail: centrum@cim.poznan.pl

GNIEZNO
Powiatowe Centrum Informacji Turystycznej
Rynek 14
62-200 Gniezno
tel. 61 428 41 00
e-mail: info@szlakpiastowski.com.pl

KALISZ
Centrum Informacji Turystycznej
ul. A. Chodyńskiego 3
(wejście od ul. Zamkowej)
62-800 Kalisz
tel. 62 598 27 31
e-mail: it@um.kalisz.pl

KONIN
Centrum Informacji Turystycznej
ul. Dworcowa 2
62-510 Konin
tel. 63 246 32 48
e-mail: kontakt@turystyka.konin.pl

Pozostałe punkty Informacji Turystycznej w Wielkopolsce

JAROCIN
Punkt Informacji Turystycznej
Rynek - Ratusz 1
63-200 Jarocin
tel. 62 747 30 63
turystyka@jarocin.pl

KWILCZ
Olandia - punkt informacji turystycznej
Prusim 5
64-420 Kwilcz
tel. 61 29 15 379
olandia@olandia.pl

LESZNO
Informacja Turystyczna
ul. Słowiańska 24
64-100 Leszno
tel. 65 529 81 91
infotur@leszno.pl

PIŁA
Regionalne Centrum Kultury - Fabryka Emocji
Plac Staszica 1
64-920 Piła
tel. 67 210 50 00
sekretariat@rck.pila.pl

PUSZCZYKOWO
Centrum Informacji EKOinfo
ul. Poznańska1
62-040 Puszczykowo
tel. 61 633 62 83
ekoinfo@puszczykowo.pl

ŚREM
Unia Gospodarcza Regionu Śremskiego - Śremski Ośrodek Wspierania Małej Przedsiębiorczości
ul. Okulickiego 3
63-100 Śrem
tel. 61 28 32 704
unia@srem.com.pl

TUREK
Muzeum Miasta Turku - punkt informacji turystycznej
Plac Wojska Polskiego 1
62-700 Turek
tel. 63 222 30 86
turystyka@muzeum.turek.pl
www.muzeum.turek.pl

WOLSZTYN
Gminne Centrum Informacji
ul. Kocha 12a
64-200 Wolsztyn
tel. 68 347 31 04
gci@wolsztyn.pl

Więcej informacji:

www.szlakpiastowski.pl
www.wielkopolska.travel
www.regionwielkopolska.pl

kontakt: koordynator@szlakpiastowski.pl

Mapa Wielkopolski

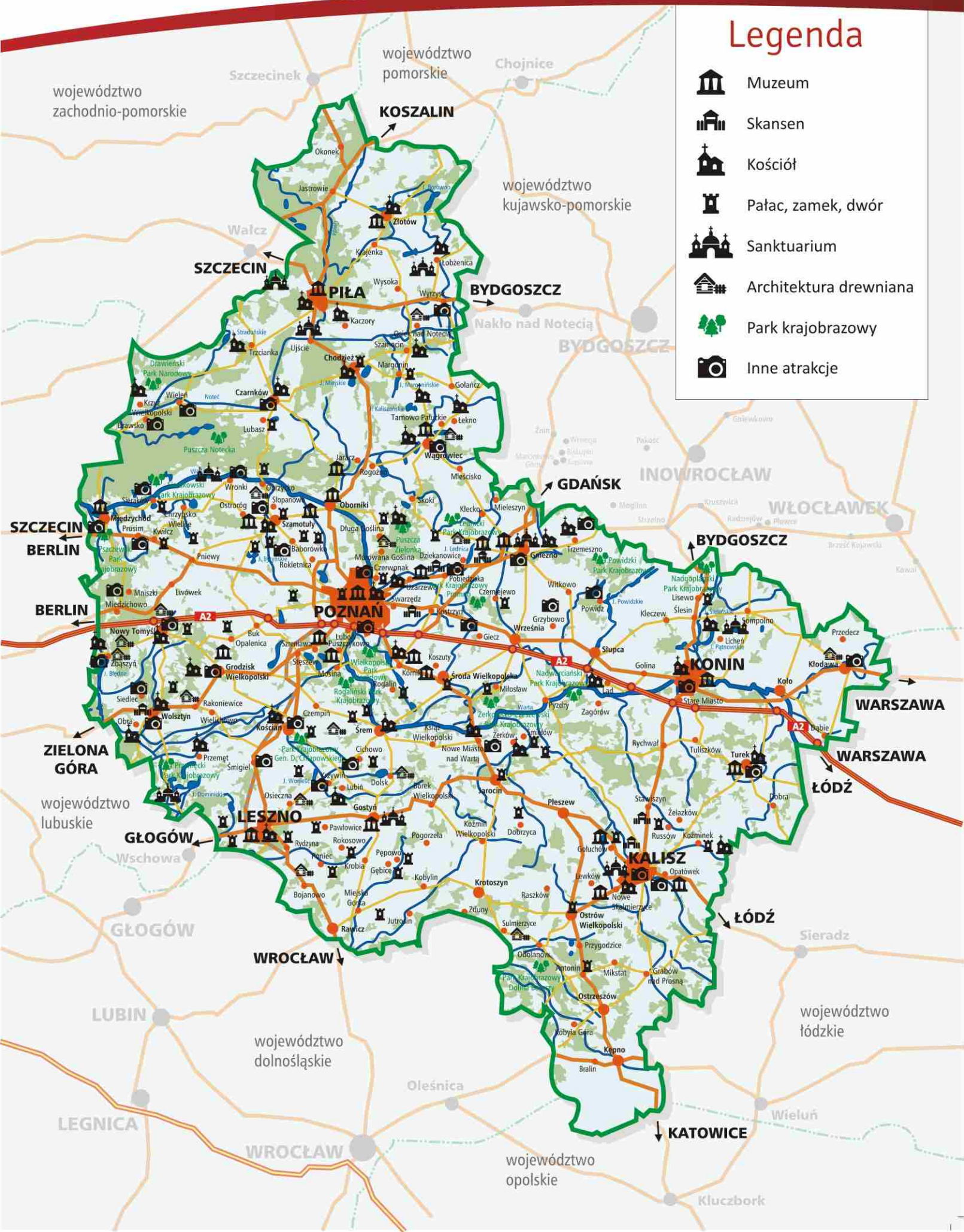

Wydawca: Wielkopolska Organizacja Turystyczna
www.wot.org.pl

Tekst: Armin Mikos von Rohrscheidt

Zdjęcia na okładce: Z. Szmidt,
Archiwum Muzeum Okregowe Ziemi Kaliskiej,
Archiwum Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy, J. Wrzesiński

Opracowanie graficzne: Romana Konieczna

ISBN 978-83-63729-68-4

Poznań 2016

Foldery promujące Wielkopolskę wspierane są przez mobilne technologie.

Czytnik kodów QR znajdziejsz na www.odkoduj.com

www.szlakpiastowski.pl
www.wielkopolska.travel
www.regionwielkopolska.pl

kontakt: koordynator@szlakpiastowski.pl